

RIETAVO SAVIVALDYBĖS TARYBA

SPRENDIMAS

DĖL RIETAVO SAVIVALDYBĖS 2014-2020 METŲ ATLIEKŲ TVARKYMO PLANO PATVIRTINIMO

2015 m. balandžio 30 d. Nr. T1-13

Rietavas

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymo 18 straipsnio 1 punktu, 16 straipsnio 4 dalimi, Lietuvos Respublikos atliekų tvarkymo įstatymo 28 straipsnio 3 dalimi, Valstybiniu atliekų tvarkymo 2014-2020 metų planu, Telšių regiono atliekų tvarkymo 2014-2020 metų planu, Rietavo savivaldybės taryba **n u s p r e n d ž i a**:

1. Tvirtinti Rietavo savivaldybės 2014-2020 metų atliekų tvarkymo planą (pridedama).

2. Pripažinti netekusiu galios Rietavo savivaldybės tarybos 2013 metų gruodžio 19 d. sprendimą Nr. T1-200 „Dėl 2008-2015 m. Rietavo savivaldybės atliekų tvarkymo plano, patvirtinto Rietavo savivaldybės tarybos 2008 m. spalio 30 d. sprendimu Nr. T1-270, pakeitimo“.

Šis sprendimas gali būti skundžiamas Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymu nustatyta tvarka.

Savivaldybės meras

Antanas Černeckis

PATVIRTINTA
Rietavo savivaldybės tarybos
2015 m. balandžio 30 d.
sprendimu Nr. T1-13

RIETAVO SAVIVALDYBĖS 2014 – 2020 METŲ ATLIEKŲ TVARKYMO PLANAS

TURINYS

1. IŽANGA	3
2. PAGRINDINĖS PRIELAIIDOS IR BENDRIEJI DUOMENYS.....	5
2.1. DUOMENYS APIE GYVENTOJŲ SKAIČIŲ IR BŪSTUS.....	5
2.2. MAKROEKONOMINIAI RODIKLIAI.....	6
3. ESAMOS ATLIEKŲ TVARKYMO BŪKLĖS APŽVALGA	7
3.1. KOMUNALINIŲ ATLIEKŲ TVARKYMO SISTEMOS ORGANIZAVIMAS.....	7
3.2. KOMUNALINIŲ ATLIEKŲ TVARKYMAS, NAUDOJAMA INFRASTRUKTŪRA	9
3.2.1 <i>Atliekų surinkimas ir transportavimas, komunalinių atliekų tvarkymo infrastruktūra.....</i>	<i>9</i>
3.2.2 <i>Atliekų surinkimas šalinimas ir apdorojimas naudojant regioninę infrastruktūrą .</i>	<i>11</i>
3.3. KOMUNALINIŲ ATLIEKŲ TVARKYMO SISTEMOS FINANSAVIMAS.....	12
3.3.1 <i>Investicinių projektų įgyvendinimas</i>	<i>12</i>
3.3.2 <i>Komunalinių atliekų tvarkymo sąnaudos</i>	<i>14</i>
3.3.3 <i>Vietinės rinkliavos už komunalinių atliekų tvarkymo paslaugas administravimas .</i>	<i>15</i>
3.4. DUOMENYS APIE RIETAVO SAVIVALDYBĖJE SUSIDARANTĮ, NAUDOJAMĄ IR ŠALINAMĄ ATLIEKŲ KIEKĮ.....	19
3.4.1 <i>Susidarantys bei pašalinti komunalinių atliekų kiekiai</i>	<i>19</i>
3.4.2 <i>Pakuočių, pakuočių atliekų bei antrinių žaliavų tvarkymas</i>	<i>21</i>
3.4.3 <i>Žaliųjų ir biologiškai skaidžių atliekų tvarkymas.....</i>	<i>22</i>
3.4.4 <i>Statybos ir griovimo, elektros ir elektroninių atliekų tvarkymas.....</i>	<i>23</i>
3.5. ATLIEKŲ NAUDOJIMO (ĮSKAITANT NAUDOJIMO ENERGIJAI GAUTI ĮRENGINIUS) IR ŠALINIMO (SĄVARTYŲ IR ATLIEKŲ DEGINIMO) ĮRENGINIŲ VIETOS PARINKIMO KRITERIJAI...	24
3.6. REGIONINIS SĄVARTYNAS	24
3.7. INFORMACIJA APIE RIETAVO SAVIVALDYBĖS SENŲ SĄVARTYŲ UŽDARYMĄ	25
3.8. VISUOMENĖS INFORMAVIMAS IR ŠVIETIMAS	25
3.9. ESAMOS SITUACIJOS APIBENDRINIMAS IR IŠVADOS.....	25
4. KOMUNALINIŲ ATLIEKŲ SUSIDARYMO PROGNOZĖS PLANUOJAMU LAIKOTARPIU (2014 – 2020 M.).....	29
5. RIETAVO SAVIVALDYBĖS 2014 – 2020 METŲ ATLIEKŲ TVARKYMO PLANO TIKSLAI	31
6. RIETAVO SAVIVALDYBĖS 2014 – 2020 METŲ ATLIEKŲ TVARKYMO PLANO ĮGYVENDINIMO PRIEMONĖS IR JŲ POVEIKIS ATLIEKŲ TVARKYMO SISTEMAI	6-42
6.1. KOMUNALINIŲ ATLIEKŲ TVARKYMO SISTEMOS DALYVIŲ BENDRADARBIAVIMO VYSTYMAS	6.1-42
6.1. REGIONINIO ATLIEKŲ TVARKYMO PLANO PRIEMONIŲ ĮGYVENDINIMO ĮTAKA KOMUNALINIŲ ATLIEKŲ SRAUTAMS	6.1-42
6.2. KOMUNALINIŲ BIOLOGIŠKAI SKAIDŽIŲ ATLIEKŲ ŠALINIMO SĄVARTYNUOSE MAŽINIMO UŽDUOTYS IR PRIEMONĖS JOMS ĮGYVENDINTI	6.2-44
6.3. ANTRINIŲ ŽALIAVŲ, PAKUOČIŲ IR PAKUOČIŲ ATLIEKŲ TVARKYMAS, ŠIŲ ATLIEKŲ ŠALINIMO MAŽINIMO UŽDUOTYS IR PRIEMONĖS JOMS ĮGYVENDINTI	6.3-44
6.4. DIDELIŲ GABARITŲ, STATYBINIŲ BEI KT. KOMUNALINIŲ ATLIEKŲ TVARKYMAS, ŠIŲ ATLIEKŲ ŠALINIMO MAŽINIMO UŽDUOTYS IR PRIEMONĖS JOMS ĮGYVENDINTI.....	6.4-45
6.5. KITŲ PRIEMONIŲ ĮGYVENDINIMAS.....	6.5-46
6.6. VISUOMENĖS INFORMAVIMAS IR ŠVIETIMAS	6.6-47
6.7. RIETAVO SAVIVALDYBĖS IR TELŠIŲ REGIONO ATLIEKŲ TVARKYMO PLANO ĮGYVENDINIMO POVEIKIO ĮMOKOMS UŽ ATLIEKŲ TVARKYMĄ VERTINIMAS	6.7-49
6.8. RIETAVO SAVIVALDYBĖS ATLIEKŲ TVARKYMO PLANŲ ĮGYVENDINIMO VERTINIMO KRITERIJAI.....	6.8-50

1. IŽANGA

Komunalinių atliekų tvarkymo sistema – nuolatos besivystanti sistema. Šios sistemos vystymosi sąlygą užtikrina ES direktyvose nustatyti reikalavimai bei Valstybės mastu numatyti uždaviniai, priimti bei patvirtinti Valstybiniame atliekų tvarkymo 2014 – 2020 m. plane, patvirtintu Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2014 m. balandžio 16 d. nutarimu Nr. 366, ir skirti šiems reikalavimams įgyvendinti. Tokių reikalavimų, uždavinių nustatymas iš dalies užtikrina darnią sistemos plėtrą, tačiau kartu iškelia ir sudėtingus iššūkius atliekų tvarkymo sektorių reguliuojančioms bei šiuos uždavinius įgyvendinančioms organizacijoms. Šios organizacijos susiduria su iškeltų uždavinių įgyvendinimo sudėtingumo bei nuolatos kintančios – dinamiškos teisinės aplinkos keliamomis problemomis.

Siekiant tinkamai suplanuoti Rietavo savivaldybės atliekų tvarkymo sistemos plėtrą, išspręsti kylančias problemas bei įgyvendinti ES reglamentuotus uždavinius, kurie patvirtinti Valstybiniame atliekų tvarkymo 2014 – 2020 metų plane (toliau – VATP), bei Telšių regiono atliekų tvarkymo 2014 – 2020 m. plane prisitaikyti prie teisinės aplinkos ir užtikrinti tinkamą, tvarų komunalinių atliekų tvarkymą savivaldybėje parengtas Rietavo savivaldybės atliekų tvarkymo 2014 – 2020 m. planas.

Pagrindinis Rietavo savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymo 2014 – 2020 m. plano tikslas – suderinti Telšių regiono savivaldybių veiksmus, organizuojant savivaldybių komunalinių atliekų tvarkymo sistemas ir steigiant bendrus atliekų naudojimo ar šalinimo įrenginius regione, bei nustatyti papildomus veiksmus, plėtojant Rietavo savivaldybės atliekų tvarkymo sistemą. Rietavo savivaldybės atliekų tvarkymo 2014 – 2020 m. plane nustatytos priemonės, užtikrinančios aplinkosaugos, techninius - ekonominius ir higienos reikalavimus atitinkančios komunalinių atliekų tvarkymo paslaugos pasiūla visiems teritorijos gyventojams – atliekų turėtojams. Rietavo savivaldybės atliekų tvarkymo 2014 – 2020 m. plane nustatyti atliekų tvarkymo tikslai, užduotys ir uždaviniai jiems įgyvendinti, kurie atitinka VATP 2014 – 2020 m. ir Telšių regiono atliekų tvarkymo 2014 – 2020 m. plane nustatytus tikslus ir uždavinius.

Rietavo savivaldybės atliekų tvarkymo planas 2014 – 2020 m. pakeičia šiuo metu galiojantį Rietavo savivaldybės atliekų tvarkymo planą 2006 – 2015 m., patvirtintą Rietavo savivaldybės tarybos 2013 m. gruodžio 19 d. sprendimu Nr. T1-200, kuris iš dalies buvo pakeistas Rietavo savivaldybės sprendimas Nr. T1-270, koreguojant Rietavo savivaldybės atliekų tvarkymo planą 2008 – 2015 m., ir kartu nustato naujas VATP ir Telšių regiono atliekų tvarkymo plane numatytų užduočių įgyvendinimui reikalingas priemones bei uždavinius ateinančiam 2014 – 2020 m. periodui.

Rietavo savivaldybės atliekų tvarkymo 2014 – 2020 m. planas parengtas pagal Lietuvos Respublikos atliekų tvarkymo įstatymo, 2010 m. gruodžio 16 d. aplinkos ministro įsakymu Nr. D1-1004 patvirtintų reikalavimų regioniniams ir savivaldybių atliekų tvarkymo planams bei visų aktualių atnaujinimų nuostatas.

Rietavo savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymo planą 2014 – 2020 m. sudaro:

- Esamos komunalinių atliekų tvarkymo sistemos situacijos apžvalga ir vertinimas;
- Komunalinių atliekų tvarkymo tikslai ir užduotys 2014 – 2020 m.;
- Atliekų tvarkymo sistemos plėtros priemonių planas 2014 – 2020 m.;
- Komunalinių atliekų srautų susidarymo ir tvarkymo ateityje įvertinimas 2014 – 2020 m.;
- Plano įgyvendinimo poveikio įmokų už atliekų tvarkymą dydžiui vertinimas;
- Plano įgyvendinimo vertinimo kriterijai.

Sprendimą dėl Rietavo savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymo plano 2014 – 2020 m. patvirtinimo priima Rietavo savivaldybės taryba, atsižvelgdama į Uždarnosios akcinės bendrovės „Telšių regiono atliekų tvarkymo centras“ (toliau – TRATC) siūlymus.

Į Rietavo savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymo 2014 – 2020 m. plano priemonių planą nėra įtraukti veiksmai ir priemonės kurie yra numatyti Telšių regiono atliekų tvarkymo 2014 – 2020 m. plane ir už kurių įgyvendinimą yra atsakingas TRATC.

Parengtam Rietavo savivaldybės atliekų tvarkymo planui, vadovaujantis LR Vyriausybės 2004 m. rugpjūčio 18 d. nutarimu Nr. 967 patvirtintame Planų ir programų strateginio pasekmių aplinkai vertinimo tvarkos apraše numatyta tvarka atliktas strateginis pasekmių aplinkai vertinimas (SPAV). Visuomenės informavimo procedūros atliktos vadovaujantis 2004 m. rugpjūčio 27 d. Aplinkos ministro įsakymu Nr. D1-455 patvirtintu Visuomenės dalyvavimo planų ir programų strateginio pasekmių aplinkai vertinimo procedūrose bei vertinimo subjektų ir Europos Sąjungos valstybių narių informavimo aprašu bei jo 2010 m. gegužės 4 d. Aplinkos ministro įsakymu Nr. D1-357 patvirtintu pakeitimu.

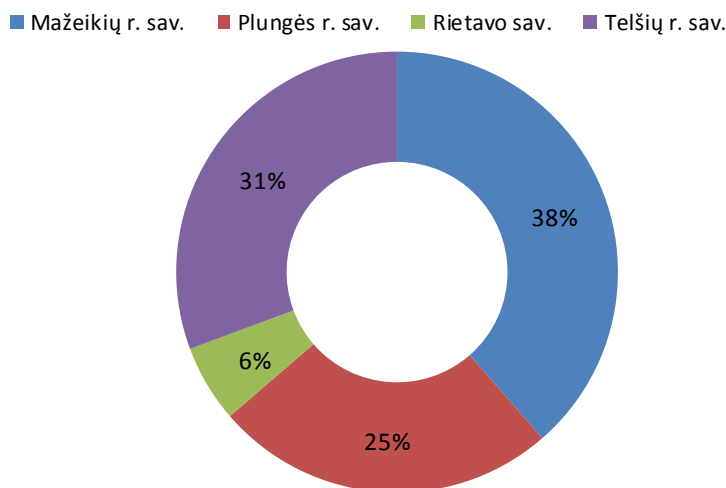
Rietavo savivaldybės atliekų tvarkymo plano rengėjai dėkoja visiems Rietavo savivaldybės ir Telšių regiono atliekų tvarkymo centro darbuotojams, atliekų tvarkytojams, kitų organizacijų specialistams, padėjusiems surinkti šiame plane pateiktus duomenis.

2. PAGRINDINĖS PRIELAIIDOS IR BENDRIEJI DUOMENYS

2.1. Duomenys apie gyventojų skaičių ir būstus

Lietuvos šiaurės vakaruose esantis Telšių regionas apima Žemaitijos etnografinio regiono šiaurinę dalį. Tai vienas iš 10-ties regionų, į kuriuos suskirstyta Lietuvos Respublikos teritorija. Regionas šiaurėje ribojasi su Latvijos respublikos teritorija, vakaruose su Klaipėdos regionu, rytuose su Šiaulių regionu, pietuose su Tauragės regionu. Telšių regiono plotas 4.139 km², arba 6,7 proc. visos Lietuvos teritorijos.

Telšių regionas apima Telšių, Mažeikių, Plungės rajonų bei Rietavo savivaldybių teritorijas. Statistikos departamento duomenimis Telšių regiono savivaldybių teritorijose 2014 m. pradžioje gyveno 145.482 gyventojai. Didžioji dalis regiono gyventojų gyvena Mažeikių bei Telšių rajonų savivaldybėse. Gyventojų sudėtis regione pateikta žemiau esančiame 1 paveiksle.

1 paveikslas. Gyventojų pasiskirstymas Telšių regiono savivaldybių teritorijose

Rietavo savivaldybė šiaurinėje pusėje ribojasi su Plungės rajonu, šiaurės rytų – su Telšių rajonu, pietinėje – su Šilalės rajonu, vakarinėje – su Klaipėdos rajonu. Rietavo savivaldybės plotas – 586 km², tai sudaro 0,9 proc. Lietuvos ir 13,5 proc. Telšių regiono teritorijos. Rietavo savivaldybės centras – Rietavas. Savivaldybę administraciniu požiūriu sudaro Daugėdų, Medingėnų, Rietavo miesto, Rietavo ir Tverų seniūnijos.

2014 m. duomenimis Rietavo savivaldybėje gyveno 8 255 gyventojai. Tai – mažiausia Telšių regiono savivaldybė pagal gyventojų skaičių.

1 lentelė. Gyventojų skaičius Rietavo savivaldybėje 2009 – 2014 m.

	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Rietavo sav.	9 205	8 981	8 717	8 537	8 399	8 255

Šaltinis: Statistikos departamentas

Registru centro duomenimis Rietavo savivaldybėje 2013 m. iš viso įregistruota 3 593 būstai, iš kurių didžiąją dalį (2 282 vnt.) sudaro vieno, dviejų butų gyvenamieji namai, 1 097– butai daugiabučiuose namuose.

2 lentelė. Duomenys apie gyvenamuosius būstus Rietavo savivaldybėje

Savivaldybės	Vieno/ dvių butų gyvenamieji namai	Butai daugiabučiuose namuose	Kiti būstai	Būstų iš viso
Rietavo sav.	2 282	1 097	26	3 593

Šaltinis: Statistikos departamentas

2.2. Makroekonominiai rodikliai

Makroekonominės prielaidos nustatytos remiantis Lietuvos banko makroekonominėmis prognozėmis.

3 lentelė. Makroekonominiai rodikliai 2013 – 2015 m. (procentais)

	2013	2014	2015
BVP augimas	3,30	3,30	3,60
Vidutinė metinė infliacija	1,20	0,90	1,50
Darbo užmokesčio augimas	5,00	3,60	4,30
Palūkanų norma	5,25	5,25	5,25

Šaltinis: Lietuvos bankas

Atliekant skaičiavimus naudojamos Lietuvos banko realaus BVP, infliacijos, darbo jėgos brangimo kitimo prognozės. Palūkanų norma paremta vidutiniais Lietuvos banko duomenimis apie suteiktas naujas paskolas nefinansinėms korporacijoms ir namų ūkiams ir jų palūkanų normą (nuo 2013 m. 6 mėn. iki 2014 m. 6 mėn.).

3. ESAMOS ATLIEKŲ TVARKYMO BŪKLĖS APŽVALGA

3.1. Komunalinių atliekų tvarkymo sistemos organizavimas

Remiantis Lietuvos Respublikos atliekų tvarkymo įstatymo nuostatomis pagrindinę atliekų tvarkymo sistemos organizavimo funkciją atlieka savivaldos institucijos. Jos organizuoja komunalinių atliekų tvarkymo sistemas, būtinas jų teritorijose susidarančioms komunalinėms atliekoms tvarkyti, užtikrina tų sistemų funkcionavimą, organizuoja atliekų, kurių turėtojo nustatyti neįmanoma arba kuris neegzistuoja, tvarkymą bei administruoja komunalinių atliekų tvarkymo paslaugos teikimą.

Savivaldybių komunalinių atliekų tvarkymo paslaugų teikimas apima komunalinių atliekų surinkimo, išvežimo, rūšiavimo, naudojimo, šalinimo ir apdorojimo paslaugas visiems savivaldybių teritorijose esantiems komunalinių atliekų turėtojams (fiziniais ir juridiniams asmenims).

Rietavo savivaldybėje, kaip ir visose Telšių regiono savivaldybėse, komunalinių atliekų tvarkymo sistemas administruoja ir organizuoja TRATC, vadovaujantis galiojančiais teisės aktais bei Telšių regiono savivaldybių pavestomis funkcijomis.

Savivaldybių atliekų tvarkymo sistemos turi užtikrinti kokybiškas atliekų tvarkymo paslaugas už mažiausią galimą kainą, viešosios komunalinių atliekų tvarkymo paslaugos visuotinumą ir prieinamumą. Savivaldybės atsakingos už atliekų tvarkymo organizavimą įgyvendinant principą „teršėjas moka“, o visos lėšos, gautos už komunalinių atliekų tvarkymo paslaugas, naudojamos tik regioninei ir savivaldybių komunalinių atliekų tvarkymo sistemoms finansuoti.

Rietavo savivaldybė atliekų tvarkymo veikloje atlieka šias organizavimo funkcijas:

- Tvirtina savivaldybių atliekų tvarkymo planus bei taisykles;
- Tvirtina vietinės rinkliavos nuostatus ir nustato vietines rinkliavas už komunalinių atliekų tvarkymo paslaugas;
- Kontroliuoja TRATC veiklą savivaldybėse;
- Kontroliuoja, kaip gyventojai, įmonės ir organizacijos laikosi savivaldybės atliekų tvarkymo taisyklių.

Sėkmingam atliekų tvarkymo sistemos organizavimo užtikrinimui Rietavo savivaldybė yra parengusi ir patvirtinusi (Rietavo savivaldybės tarybos 2008 m. spalio 30 d. sprendimas Nr. T1-270) atliekų tvarkymo planą 2006 – 2015 m. Rietavo savivaldybės tarybos 2013 m. gruodžio 19 d. sprendimu Nr. T1-200 iš dalies buvo pakeistas Rietavo savivaldybės sprendimas Nr. T1-270, koreguojant Rietavo savivaldybės atliekų tvarkymo planą 2008 – 2015 m.

Komunalinių atliekų tvarkymo paslaugų teikimas Rietavo savivaldybėje yra reglamentuotas savivaldybės tarybos 2009 m. kovo 26 d. sprendimu Nr. T1-83 patvirtintomis atliekų tvarkymo taisyklėmis.

Komunalinių atliekų tvarkymo paslaugų organizavimą Lietuvos Respublikos atliekų tvarkymo įstatymo numatyta tvarka į komunalinių atliekų tvarkymo regioną įeinančios savivaldybės gali pavesti komunalinių atliekų tvarkymo sistemos administratoriui – vienos, kelių ar visų į komunalinių atliekų tvarkymo regioną įeinančių savivaldybių įsteigtam juridiniam asmeniui.

2003 m. gruodžio 30 d. Telšių regiono savivaldybės – Telšių, Plungės, Mažeikių rajonų ir Rietavo savivaldybės įsteigė TRATC, kurio pagrindinė funkcija įdiegti ir eksploatuoti regioninę

atliekų tvarkymo sistemą, apimančią atliekų surinkimą, vežimą, perdirbimą ir šalinimą visoje savivaldybių administruojamoje teritorijoje. 2007 m. gegužės 3 d. Telšių regiono savivaldybių bei TRATC sprendimu buvo sudaryta atliekų tvarkymo sistemos sukūrimo ir eksploatavimo sutartis, kuria savivaldybės pavedė TRATC sukurti ir eksploatuoti Telšių regioninę atliekų tvarkymo sistemą.

4 lentelė. Telšių regiono atliekų tvarkymo centro akcinio kapitalo pasiskirstymas tarp regiono savivaldybių

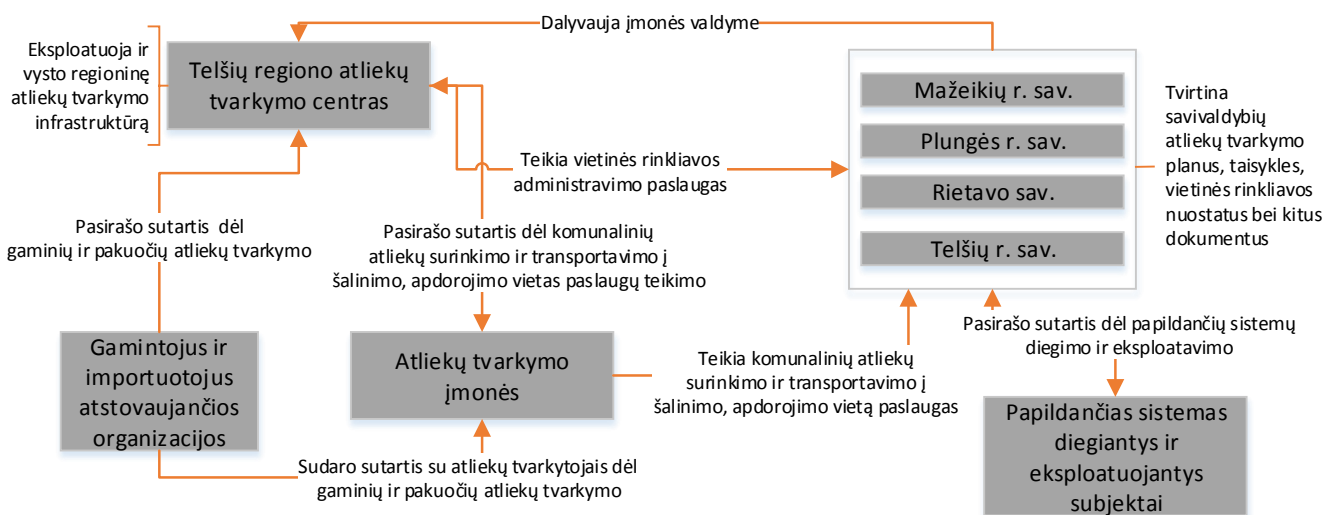
Bendrovės akcininkai	Akcinio kapitalo pasiskirstymas, procentais
Mažeikių r. sav.	37
Plungės r. sav.	25
Rietavo sav.	6
Telšių r. sav.	32

TRATC atsakingas už atliekų tvarkymo sistemos sukūrimą ir administravimą visoje Telšių regiono teritorijoje, komunalinių atliekų sąvartynų bei kitų atliekų tvarkymo objektų statybą, plėtimą ir modernizavimą, saugų jų eksploatavimą, sėkmingą atliekų tvarkymo sistemos įkūrimo ir plėtros projektų įgyvendinimą.

TRATC atlieka šias organizavimo funkcijas:

- Komunalinių atliekų tvarkymo viešųjų paslaugų teikimas Telšių regiono savivaldybių teritorijose;
- Visuomenės švietimas ir informavimas;
- Atliekų tvarkymo projektų ir kitų dokumentų projektų rengimas;
- Atliekų tvarkymo objektų eksploatacijos paslaugų pirkimo konkursų organizavimas;
- Sutarčių pasirašymas ir jų vykdymo kontrolė.

Regioninė komunalinių atliekų tvarkymo organizavimo schema pateikiama paveiksle esančiame žemiau.

4 paveikslas. Komunalinių atliekų tvarkymo organizavimo schema

3.2. Komunalinių atliekų tvarkymas, naudojama infrastruktūra

Remiantis Lietuvos Respublikos atliekų tvarkymo įstatymu komunalinių atliekų tvarkymo paslaugos – viešosios paslaugos, apimančios komunalinių atliekų surinkimą, vežimą, naudojimą, šalinimą, šių veiklų organizavimą, stebėseną, šalinimo vietų vėlesnę priežiūrą. Šiame skyriuje apžvelgiamos komunalinių atliekų tvarkymo paslaugos, teikiamos Rietavo savivaldybėje, bei tam naudojama infrastruktūra.

3.2.1 Atliekų surinkimas ir transportavimas, komunalinių atliekų tvarkymo infrastruktūra

Remiantis Lietuvos Respublikos atliekų tvarkymo įstatymu, komunalinių atliekų surinkimą savivaldybių teritorijose vykdo įmonės, sudariusios sutartis su savivaldybėmis arba savivaldybių kartu įsteigtu komunalinių atliekų tvarkymo sistemos administratoriumi.

Šiuo metu Rietavo savivaldybės teritorijoje komunalinių atliekų tvarkymo paslaugas teikia UAB „Valda“ (100 proc. privati uždaroji akcinė bendrovė), su kuria TRATC yra sudaręs sutartį iki 2016 m. sausio 1 d. Komunalinių atliekų tvarkytojo teisės ir pareigos apibrėžtos sutartyje tarp atliekų tvarkytojo ir UAB „Telšių regiono atliekų tvarkymo centras“ ir Rietavo savivaldybės atliekų tvarkymo taisyklėse. UAB „Valda“ Rietavo savivaldybės teritorijoje teikia šias komunalinių atliekų tvarkymo paslaugas:

- Mišrių komunalinių atliekų surinkimas ir transportavimas;
- Antrinių žaliavų, įskaitant pakuotės atliekų tvarkymas;
- Biologiškai skaidžių atliekų tvarkymas;
- Statybos bei griovimo atliekų surinkimas;
- Didelio gabarito ir pavojingų atliekų tvarkymas.

Mišrių komunalinių atliekų tvarkymo paslauga apima konteinerio pateikimą, bendro naudojimo konteinerių dezinfekavimą, surinktų mišrių komunalinių atliekų pristatymą į sąvartyną, šių atliekų priėmimą ir šalinimą sąvartyne, užtikrinant aplinkosauginius eksploatacinius reikalavimus sąvartynui. Mišrios komunalinės atliekos surenkamos prie daugiabučių gyvenamųjų namų esančiose komunalinių atliekų surinkimo aikštelėse, o iš individualių namų surenkamos individualiais konteineriais. Mišrioms komunalinėms atliekoms iš individualių namų valdų, daugiabučių gyvenamųjų namų, įstaigų, įmonių ir organizacijų surinkti dažniausiai naudojami 0,12; 0,24 (2563 vnt.) ir 1,1 m³ (123 vnt.) talpos konteineriai. Vietinės rinkliavos mokėtojams, individualių namų savininkams (naudotojams), kurių gyvenamosios paskirties pastatai yra kaimo vietovėje ir kuriems komunalinių atliekų surinkimo ir tvarkymo paslaugos teikimas neįmanomas individualiais konteineriais, seniūnijos teritorijoje yra pastatyti konteineriai, į kuriuos šie gyventojai gali šalinti išrūšiuotas mišrias komunalines atliekas.

Rietave atliekų turėtojai, naudojantys bendro naudojimo atliekų konteinerius, aptarnaujami ištuštinant konteinerius 2 kartus per savaitę, atliekų turėtojai, naudojantys individualius atliekų konteinerius, aptarnaujami 1 kartą per savaitę. Kitose Rietavo savivaldybės gyvenvietėse ir kaimuose, atliekų turėtojai, naudojantys individualius atliekų konteinerius, aptarnaujami ištuštinant konteinerius 1 kartą per 2 savaites.

Reikia atkreipti dėmesį, kad dalis Rietavo savivaldybės gyventojų (apie 110 vietinės rinkliavos mokėtojų) gyvena sunkiai privažiuojamose teritorijose ir turi naudotis nutolusiais nuo gyvenamosios vietos kolektyviniais konteineriais.

Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2007 m. spalio 31 d. nutarimu Nr. 1224 patvirtintame Valstybiniame strateginiame atliekų tvarkymo plane 2007 – 2013 m. (toliau – Valstybiniame

strateginiame atliekų tvarkymo plane 2007 – 2013 m.) nustatyta atliekų tvarkymo užduotis – užtikrinti visuotinumą principą, teikiant viešąją komunalinių atliekų tvarkymo paslaugą, – Telšių regione įgyvendinta, nes ši paslauga, įvedus vietinę rinkliavą už komunalinių atliekų surinkimą ir tvarkymą, teikiama daugiau kaip 95 proc. savivaldybės teritorijos asmenų (99 procentai gyventojų ir 100 procentų įmonių ir organizacijų), kuriems šiose teritorijose nuosavybės teise priklauso nekilnojamojo turto objektai, kurie kitu pagrindu teisėtai valdo ar naudoja šiuos objektus.

Valstybiniame strateginiame atliekų tvarkymo plane 2007 – 2013 m. nustatyta, kad savivaldybės turi parengti ir (ar) patvirtinti antrinių žaliavų surinkimo konteinerių aikštelių išdėstymo schemas ir užtikrinti, kad būtų pastatyti specialūs konteineriai, skirti antrinėms žaliavoms surinkti.

Rietavo savivaldybė 2011 m. balandžio 28 d. tarybos sprendimu Nr. T1-51 patvirtino antrinių žaliavų surinkimo konteinerių aikštelių išdėstymo schemą.

Remiantis valstybiniu strateginiu atliekų tvarkymo 2007 – 2013 m. planu Rietavo savivaldybė gyvenamuosiuose daugiabučių namų rajonuose privalėjo įrengti ne mažiau kaip po vieną antrinių žaliavų surinkimo konteinerių aikštelę 800 gyventojų.

5 lentelė. Antrinių žaliavų konteinerių aikštelių skaičius Rietavo savivaldybėje

Savivaldybė	Antrinių žaliavų konteinerių aikštelių skaičius	Sodų bendrijų skaičius	Antrinių žaliavų konteinerių aikštelių skaičius sodų bendrijose	Garažų bendrijų skaičius	Antrinių žaliavų konteinerių aikštelių skaičius garažų bendrijose	1-ai antrinių žaliavų surinkimo konteinerių aikštei tenkantis gyventojų skaičius	Trūkstantį konteinerinių aikštelių skaičius
Rietavo sav.	37	2	-	1	-	227	2

Šaltinis: Savivaldybės duomenys

UAB „Valda“ Rietavo savivaldybėje 37 antrinių žaliavų konteinerių aikštelėse aptarnauja 75 konteinerius antrinių žaliavų surinkimui, iš kurių 25 – skirti popieriaus atliekoms, 25 – stiklo atliekoms ir 25 – plastmasės atliekoms.

Remiantis savivaldybės duomenimis šiuo metu Rietavo savivaldybėje šis uždavinys įgyvendintas tik iš dalies, nes savivaldybės teritorijoje antrinių žaliavų surinkimo konteinerių aikštelėmis ne visiškai aprūpintos sodų bei garažų bendrijos, o kai kuriose antrinių žaliavų konteinerių aikštelėse yra po 1 ar 2 konteinerius antrinių žaliavų surinkimui.

Šiuo metu Rietavo savivaldybėje pakuotės bei pakuočių atliekos ir antrinės žaliavos tvarkomos remiantis atliekų tvarkymo įstatyme nustatytu gamintojų ir importuotojų atsakomybės principu – 2013 m. gegužės 13 d. TRATC pasirašė bendradarbiavimo sutartį su gamintojus ir importuotojus atstovaujančiomis organizacijomis (VŠĮ „Pakuočių tvarkymo organizacija“, VŠĮ „Žaliasis taškas“). 2013 m. spalio mėnesį TRATC pasirašė trišalę laikiną sutartį tarp komunalinių atliekų tvarkytojo UAB „Valda“, gamintojus ir importuotojus atstovaujančiomis organizacijomis dėl pakuočių atliekų tvarkymo organizavimo ir paslaugų teikimo.

TRATC 2013 m. rugsėjo 18 d. taip pat pasirašė sutartį su licencijuotomis gamintojų ir importuotojų organizacijomis (Elektronikos platintojų asociacija, Elektronikos gamintojų ir importuotojų organizacija, „Ekošviesa“) dėl elektros ir elektroninės įrangos atliekų surinkimo

savivaldybėje įrengtoje didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelėje (toliau – DGASA) ir šios aikštelės eksploatavimo dalinio finansavimo.

3.2.2 Atliekų surinkimas šalinimas ir apdorojimas naudojant regioninę infrastruktūrą

TRATC eksploatuoja šią Telšių regiono komunalinių atliekų tvarkymo infrastruktūrą, esančią Rietavo savivaldybės teritorijoje:

- Žaliųjų atliekų kompostavimo aikštelę;
- Didžiųjų atliekų surinkimo aikštelę.

Valstybiniame strateginiame atliekų tvarkymo plane 2007 – 2013 m. nustatyta, kad savivaldybės iki 2010 m., atsižvelgdamos į regionų bendradarbiavimo galimybes, privalo užtikrinti, kad kiekviename atliekų tvarkymo regione būtų sudarytos sąlygos apdoroti (kompostuoti ir (ar) anaerobiškai pūdyti) komunalines biologiškai skaidžias atliekas.

Valstybiniame strateginiame atliekų tvarkymo plane 2007 – 2013 m. plane nustatyta, kad savivaldybės turi užtikrinti, kad būtų įrengta ne mažiau kaip viena didelių gabaritų atliekų (baldų, statybos ir griovimo, elektros ir elektroninės įrangos atliekų, naudotų padangų, pavojingų buitinių atliekų, antrinių žaliavų, biologiškai skaidžių atliekų) surinkimo aikštelė 50 tūkst. gyventojų (Rietavo savivaldybėje – viena aikštelė tenka 8 tūkst. gyventojų).

6 lentelė. Žaliųjų atliekų ir DGSA surinkimo aikštelių charakteristikos

	Skaičius	Adresas	Projektinis pajėgumas, t/metus	Aikštelių vidutinis plotas m ²
Žaliųjų atliekų surinkimo ir kompostavimo aikštelė	1	Kalakutiškės kaimas, Rietavo savivaldybė	2 657	433
Didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelė	1		1 591	288

Rietavo savivaldybėje atliekų surinkėjo (UAB „Valda“) surinktos komunalinės atliekos šalinamos Telšių regiono nepavojingų atliekų (Jėrubaičių) sąvartyne. Regioninis sąvartynas yra Jėrubaičių kaime. Telšių regiono nepavojingų atliekų (Jėrubaičių) sąvartyne įrengtos 6 sekcijos nepavojingoms atliekoms šalinti. Bendras sąvartyno plotas 3,41 ha. Šių sekcijų projektinis pajėgumas yra 240 tūkst. tonų. 6 sekcijoje įrengta aikštelė (užimamas plotas – 811 m²) asbesto turinčių atliekų šalinimui.

7 lentelė. Telšių regiono nepavojingų atliekų (Jėrubaičių) sąvartyno projektiniai parametrai

Sekcija	Kaupo dugno plotas, ha	Projektinė talpa, m ³	Užpildyta talpa iki 2014-01-01, m ³
I	0,55	48 400	63 560
II	0,38	33 440	48 600
III	0,39	34 320	49 480
IV	0,55	48 400	63 560
V	0,71	62 480	77 640
VI	0,83	73 040	68 170
Tarpai tarp sekcijų	-	94 260	114 240
Viso	3,41	394 260	485 250

Šiuo metu, remiantis surinktais duomenimis, Telšių regiono nepavojingų atliekų (Jėrubaičių) sąvartyno sekcijos (išskyrus VI sekciją) – pripildytos. Planuojama, kad artimiausiu metu Telšių

regiono nepavojingų atliekų (Jėrubaičių) sąvartyne bus pradėta įrenginėti papildoma sekcija (-os).

Šiuo metu Rietavo savivaldybėje egzistuojanti atliekų tvarkymo infrastruktūra užtikrina komunalinių atliekų rūšiavimo pajėgumus (įrengta žaliųjų atliekų kompostavimo aikštelė, išdalinti žaliųjų atliekų kompostavimo ir surinkimo konteineriai, antrinių žaliavų surinkimo konteineriai ar maišai), tačiau iki šiol Rietavo savivaldybėje, kaip ir visame Telšių regione, nėra užtikrinamas tinkamas komunalinių atliekų apdorojimas.

TRATC įgyvendina ES finansuojamą projektą „Telšių regiono komunalinių atliekų tvarkymo sistemos plėtra“, kurio metu numatyta iki 2016 m. šalia esamo Telšių regiono nepavojingų atliekų (Jėrubaičių) sąvartyno pastatyti regioninį mechaninio biologinio apdorojimo įrenginį, kurios pajėgumas užtikrins Telšių komunalinių atliekų tvarkymo regione susidarančių atliekų tvarkymą. Į šį įrenginį bus nukreipiamos Telšių regiono teritorijoje surinktos mišrios komunalinės atliekos. Taip pat skatinamas individualus biologiškai skaidžių atliekų kompostavimas. Komunalinių atliekų turėtojams dalinami individualūs biologiškai skaidžių atliekų konteineriai.

8 lentelė. Planuojamo MBA įrenginio našumas (tonos/metus)

Eil. Nr.	Įrenginio pavadinimas	Našumas
1.	Mechaninio rūšiavimo įrenginių našumas	50 000
2.	Biologinio apdorojimo įrenginių našumas	20 000

3.3. Komunalinių atliekų tvarkymo sistemos finansavimas

Komunalinių atliekų tvarkymo sistemos finansavimo poreikis apima Telšių regione ir Rietavo savivaldybėje įgyvendinamus atliekų tvarkymo sektoriaus vystymo projektus, atliekų tvarkymo (atliekų surinkimo ir transportavimo, atliekų šalinimo, apdorojimo, įmokos administravimo) sąnaudas. Rietavo savivaldybės ir Telšių regiono atliekų tvarkymo sistema finansuojama iš įvairių šaltinių – savivaldybės lėšų, TRATC įmokų gautų už suteiktas komunalinių atliekų priėmimo, šalinimo ar apdorojimo, vietinės rinkliavos administravimo paslaugas, ES paramos, skolintų lėšų.

3.3.1 Investicinių projektų įgyvendinimas

Investicinių projektų įgyvendinimas – svarbi regioninės atliekų tvarkymo sistemos dalis, kuri leidžia įgyvendinti atliekų tvarkymą reglamentuojančiuose teisės aktuose numatytus uždavinius. Šiuo metu Telšių regione įgyvendinami ir neseniai įgyvendinti šie investiciniai projektai:

- Telšių regiono komunalinių atliekų tvarkymo sistemos plėtra;
- Telšių regiono kompostavimo aikštelių įrengimas, Dargių sąvartyno uždarymas.

Projektas „Telšių regiono komunalinių atliekų tvarkymo sistemos plėtra“

Projekto „Telšių regiono komunalinių atliekų tvarkymo sistemos plėtra“ tikslas – sukurti Telšių regione komunalinių biologiškai skaidžių atliekų tvarkymo infrastruktūrą, kuri leistų užtikrinti Valstybiniame strateginiame atliekų tvarkymo plane 2007 – 2013 m. nustatytas užduotis ir iki 2020 m. sąvartynuose šalinti ne daugiau 35 proc. biologiškai skaidžių atliekų.

Įgyvendinant projektą siekiama mažinti gruntinio vandens ir dirvožemio taršą, neigiamą poveikį žmonių sveikatai, sukurti biologiškai skaidžių ir kitų atliekų tvarkymo infrastruktūrą Telšių regione ir įgyvendinti biologiškai skaidžių ir neapdorotų atliekų šalinimo sąvartyne uždavinius.

Projekto metu numatoma sukurti komunalinių atliekų tvarkymo infrastruktūrą: mechaninio ir biologinio apdorojimo įrenginiai su anaerobiniu pūdymu. Mechaninio apdorojimo metu iš mišrių komunalinių atliekų būtų išgaunamos antrinės žaliavos bei deginimo frakcija. Apdorojant biologiškai skaidžias atliekas anaerobiniu būdu gaunamos biodujos, kurios naudojamos elektros gamybai, bei kompostas. Po apdorojimo sąvartyne bus šalinama tik iki 30 proc. sutvarkytų atliekų.

Šiuo projektu bus sukurta biologiškai skaidžių atliekų tvarkymo sistema Telšių regione, kuri bus naudojama ilgalaikiam komunalinių atliekų tvarkymui, ir užtikrins harmoningą, darnią raidą, suderinimą su aplinkos apsaugos ir atliekų tvarkymo tikslais, tarptautiniais įsipareigojimais bei ES standartais. Projekto metu sukurta komunalinių biologiškai skaidžių ir kitų atliekų tvarkymo infrastruktūra, mechaninio biologinio apdorojimo įrenginiai, leis užtikrinti komunalinių atliekų tvarkymo ilgalaikių užduočių, bei regioninio atliekų tvarkymo plano priemonių įgyvendinimą Telšių regione. Projekto metu sukurama infrastruktūra:

- Komunalinių atliekų mechaninio - biologinio apdorojimo su biodujų išgavimu sistema;
- 10 418 vnt. kompostavimo konteinerių iš kurių:
 - Mažeikių r. sav. – 3 982 vnt.;
 - Plungės r. sav. – 2 554 vnt.;
 - Rietavo sav. – 613 vnt.;
 - Telšių r. sav. – 3 269 vnt.

Projektą „Telšių regiono komunalinių atliekų tvarkymo sistemos plėtra“, kurio vertė yra kiek daugiau nei 33 mln. litų, planuojama įgyvendinti per artimiausius dvejus metus. 85 proc. finansavimo skyrė ES Sanglaudos fondas, 15 proc. sudaro regiono savivaldybių įnašai.

9 lentelė. Apibendrinta informacija apie įgyvendintą projektą „Telšių regiono komunalinių atliekų tvarkymo sistemos plėtra“

Telšių regiono komunalinių atliekų tvarkymo sistemos plėtra	
Projekto įgyvendinimo pradžia	2010 09 13
Projekto tikslas	Sukurti Telšių regione komunalinių ir biologiškai skaidžių atliekų tvarkymo infrastruktūrą, kuri leistų užtikrinti nustatytų uždavinių įgyvendinimą
Projekto veiklos	Projekto metu sukurama komunalinių atliekų tvarkymo infrastruktūra - mechaninio ir biologinio apdorojimo įrenginiai su anaerobiniu pūdymu.
Projekto vertė ir finansavimas	Projekto vertė – 32,99 mln. Lt iš jų finansuota: ES lėšomis – 27,97 mln. Lt, Nuosavomis lėšomis – 10,22 mln. Lt
Projekto įgyvendinimo pabaiga	2015 m. II ketvirtis

Projektas „Telšių regiono kompostavimo aikštelių įrengimas, Dargių sąvartyno uždarymas“

Siekiant, kad gyventojams būtų suteiktos visuotinos, prieinamos ir kokybiškos viešosios komunalinių atliekų tvarkymo paslaugos, sąvartynuose mažėtų mišrių komunalinių bei biologiškai skaidžių atliekų kiekis 2010 m. Telšių regione pradėtas projekto „Telšių regiono kompostavimo aikštelių įrengimas, Dargių sąvartyno uždarymas“ įgyvendinimas.

Projekto metu sukurama infrastruktūra:

- Įrengiamos 3 žaliųjų atliekų surinkimo ir kompostavimo aikštelės;
- uždarytas ES reikalavimų neatitinkantis sąvartynas Dargiuose.

10 lentelė. Apibendrinta informacija apie įgyvendintą projektą „Telšių regiono kompostavimo aikštelių įrengimas, Dargių sąvartyno uždarymas“

Telšių regiono kompostavimo aikštelių įrengimas, Dargių sąvartyno uždarymas	
Projekto įgyvendinimo pradžia	2010 02 09
Projekto tikslas	Sukurti komunalinių biologiškai skaidžių atliekų kiekio mažinimo pajėgumus sąvartynuose
Projekto veiklos	Įrengti 3 kompostavimo aikšteles Telšių regione, kurios aptarnaus Mažeikių rajono, Plungės rajono, Rietavo ir Telšių rajono fizinius bei juridinius asmenis, ir uždaryti sąvartyną Dargiuose.
Projekto vertė ir finansavimas	Projekto vertė – 5,59 mln. Lt iš jų finansuota: ES lėšomis – 4,76 mln. Lt
Projekto įgyvendinimo pabaiga	2013 12 28

3.3.2 Komunalinių atliekų tvarkymo sąnaudos

Remiantis galiojančia Atliekų tvarkymo įstatymo redakcija, savivaldybių nustatomos rinkliavos už komunalinių atliekų tvarkymą kainodara turi būti paremta proporcingumo, nediskriminavimo, solidarumo ir „teršėjas moka“ principais.

Rietavo savivaldybės atliekų tvarkymo sistemos sąnaudų dedamosios:

- mišrių (nerūšiuotų) komunalinių atliekų surinkimo ir vežimo, įskaitant perkrovimo įrenginių sąnaudos;
- mišrių (nerūšiuotų) komunalinių atliekų apdorojimo ir (ar) šalinimo, ir (ar) naudojimo energijai gauti sąnaudos, įskaitant atidėjimus sąvartynui uždaryti, rekultivuoti ir prižiūrėti po uždarymo;
- komunalinėse atliekose esančių antrinių žaliavų rūšiuojamojo surinkimo ir tvarkymo sąnaudos, išskyrus tas sąnaudas, kurias teisės aktų nustatyta tvarka privalo apmokėti gamintojai ir importuotojai;
- komunalinių atliekų priėmimo ir didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelių sąnaudos, išskyrus tas sąnaudas, kurias teisės aktų nustatyta tvarka privalo apmokėti gamintojai ir importuotojai;
- pavojingų buitinių atliekų, didelių gabaritų atliekų, buityje susidarantių elektros ir elektroninės įrangos atliekų surinkimo apvažiavimo būdu ir tvarkymo sąnaudos, išskyrus tas atliekų tvarkymo sąnaudas, kurias teisės aktų nustatyta tvarka privalo apmokėti gamintojai ir importuotojai;
- žaliųjų atliekų rūšiuojamojo surinkimo ir tvarkymo, įskaitant kompostavimo aikštelių eksploatavimą, sąnaudos;
- kitų atliekų (pavyzdžiui, biologiškai skaidžių virtuvių ir valgyklų atliekų, tekstilės atliekų) rūšiuojamojo surinkimo ar tvarkymo sąnaudos;
- netinkamų eksploatuoti sąvartynų uždarymo, rekultivavimo ir priežiūros po uždarymo sąnaudos;
- komunalinių atliekų tvarkymo infrastruktūros plėtros sąnaudos;
- visuomenės švietimo ir informavimo komunalinių atliekų tvarkymo klausimais sąnaudos, išskyrus tas visuomenės švietimo ir informavimo sąnaudas, kurias padengia gamintojai ir importuotojai teisės aktų nustatyta tvarka;
- komunalinių atliekų tvarkymo sistemos administravimo sąnaudos;
- rinkliavos administravimo sąnaudos.

2013 m. komunalinių atliekų tvarkymo sąnaudos Telšių regione sudarė 9,19 mln. Lt. Didžiąją dalį sąnaudų sudarė atliekų tvarkymo išlaidos – komunalinių atliekų surinkimo sąnaudos (5,19

mln. Lt) bei sąvartyno eksploatacijos sąnaudos – 2,19 mln. Lt. TRATC pajamos 2013 m. sudarė 8,48 mln. Lt. Didžiąją dalį šių pajamų sudarė vietinės rinkliavos įplaukos. Dėl mažesnių nei sąnaudos pajamų TRATC 2013 m. patyrė 713,42 tūkst. Lt nuostolį.

3.3.3 Vietinės rinkliavos už komunalinių atliekų tvarkymo paslaugas administravimas

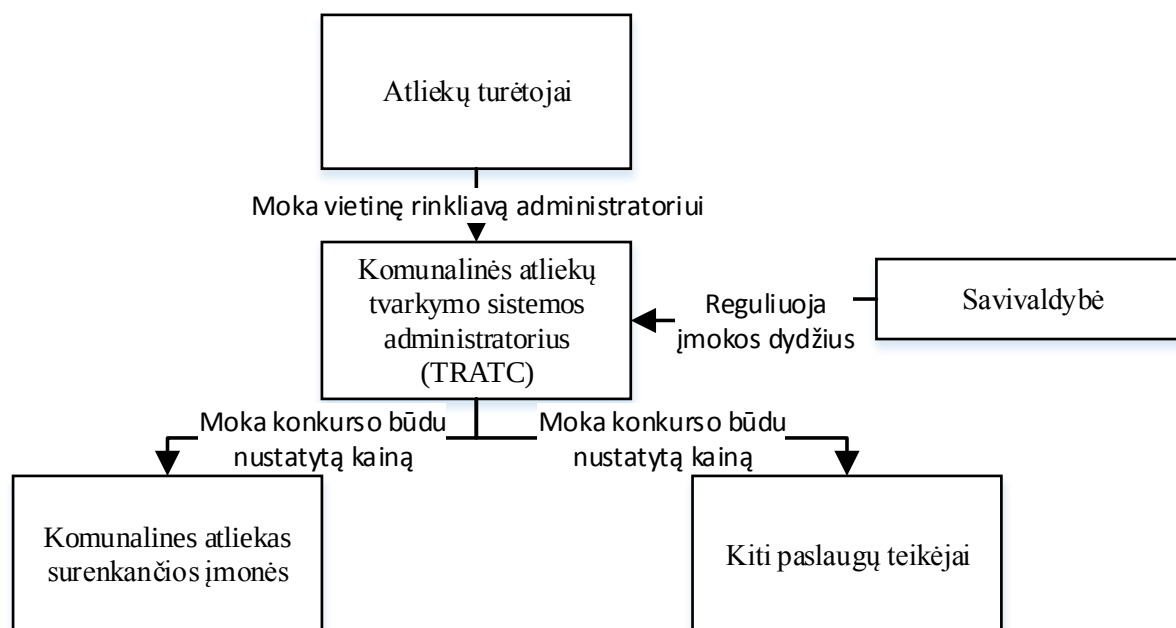
Remiantis Lietuvos Respublikos atliekų tvarkymo įstatymu, komunalinių atliekų tvarkymo finansavimo sistema turi būti paremta „teršėjas moka“ ir „visų sąnaudų padengimo“ principu. Šie principai nusako, kad visos atliekų tvarkymo sistemoje susidariusios sąnaudos turi būti apmokėtos atliekų turėtojų ir (arba) medžiagų ir gaminių, dėl kurių naudojimo susidaro atliekos, gamintojų arba importuotojų (gamintojo atsakomybės principas) lėšomis.

Aukščiau aptartus principus papildo šie atliekų tvarkymo įstatyme numatyti principai:

- „Nediskriminavimo“ principas suprantamas kaip vienodų apmokestinimo sąlygų taikymas tos pačios kategorijos atliekų turėtojams;
- „Proporcingumo“ principas teigia, jog apmokestinimas už atliekų tvarkymą negali būti akivaizdžiai neproporcingas pas atliekų turėtoją susidarantiems atliekų kiekiui;
- „Solidarumo“ principas nusako idėją, kad viename atliekų tvarkymo regione visiems atliekų turėtojams turi būti pasiūlyta tokia pati atliekų tvarkymo kaina už tokios pačios kokybės paslaugas.

Šiuo metu Rietavo savivaldybėje, kaip ir visame Telšių regione „teršėjas moka“ principas įgyvendinamas remiantis vietinės rinkliavos už komunalinių atliekų tvarkymą apmokestinimo principu. Vietinė rinkliava Rietavo savivaldybėje nustatoma, vadovaujantis rinkliavos už komunalinių atliekų surinkimą iš atliekų turėtojų ir atliekų tvarkymą dydžio nustatymo metodika.

Rietavo savivaldybėje atliekų turėtojai vietinę rinkliavą, pagal komunalinių atliekų tvarkymo sistemos administratoriaus pateiktus mokėjimo pranešimus, moka į specialias vietinės rinkliavos sąskaitas, kurias valdo komunalinių atliekų tvarkymo sistemos administratorius. Gautomis lėšomis komunalinių atliekų tvarkymo sistemos administratorius atsiskaito su paslaugų teikėjais bei padengia komunalinės atliekų tvarkymo sistemos administravimo, eksploataavimo ir plėtros sąnaudas. Vietinės rinkliavos apmokestinimo schema pateikta 5 paveiksle.

5 paveikslas. Vietinės rinkliavos administravimo schema Rietavo savivaldybėje

Rietavo savivaldybės vietinės rinkliavos už komunalinių atliekų tvarkymą dydžiai nustatomi vietinės rinkliavos nuostatuose, kurie buvo patvirtinti 2013 m. liepos 4 d. Rietavo savivaldybės sprendimu Nr. T1-114. Vietinė rinkliava renkama, vadovaujantis Rietavo savivaldybės tarybos 2013 m. patvirtintais vietinės rinkliavos už komunalinių atliekų surinkimą iš jų turėtojų ir tvarkymą nuostatais.

11 lentelė. Šiuo metu galiojantys vietinės rinkliavos dydžiai Rietavo savivaldybėje (Lt/metus)

Individualus namas miestų teritorijoje	Individualus namas kaimiškoje teritorijoje	Butas daugiabučiame name miestų teritorijoje	Butas daugiabučiame name kaimiškoje teritorijoje	Sodų paskirties pastatas, kuriame nuolatos gyvenama	Sodo sklypas su pastatais, esantis sodininkų bendrijos teritorijoje
212	106	162	106	106	53

Rietavo savivaldybės gyventojai apmokestinami pagal nekilnojamojo turto vieneto parametą, gyventojai gyvenantys individualiuose namuose mieste už nekilnojamojo turto vieneta moką 212 Lt/metus, tuo tarpu kaimiškose vietovėse – 106 Lt/metus. Gyventojai gyvenantys butuose, Rietave – 162 Lt/metus ir 106 Lt/metus kaimiškose gyvenamosiose vietovėse.

12 lentelė. Šiuo metu įmonėms ir organizacijoms galiojantys vietinės rinkliavos dydžiai Rietavo savivaldybėje, (Lt/metus)

Nekilnojamojo turto paskirtis	Paskirties apibūdinimas	Bendras plotas	Vietinės rinkliavos dydis
Administracinės paskirties pastatai	Pastatai, skirti administravimo veiklai (bankai, paštas, valstybės ir savivaldybės įstaigos, teismai, kontoros, kiti įstaigų ir organizacijų	Iki 100 m ²	212
		Nuo 100 – 500 m ²	424
		Nuo 500 -700 m ²	972
		Per 700 m ²	1273

Nekilnojamojo turto paskirtis	Paskirties apibūdinimas	Bendras plotas	Vietinės rinkliavos dydis
	administraciniai pastatai)		
Prekybos paskirties pastatai	Pastatai, skirti didmeninei ir mažmeninei prekybai (parduotuvės, parduojuvės - operatorinės, prekybos centrai, prekybos paviljonai, kioskai ir kiti pastatai)	Iki 100 m ²	212
		Nuo 100 – 250 m ²	424
		Nuo 250 – 500 m ²	849
		Nuo 500 – 750 m ²	1273
		Nuo 750 – 1000 m ²	1697
		Per 1000 m ²	1945
	Pastatai, skirti didmeninei ir mažmeninei prekybai (vaistinės)	Iki 500 m ²	212
		Per 500 m ²	424
Paslaugų paskirties pastatai	Pastatai, skirti paslaugoms (iš jų buities) teikti (pirtys, grožio salonai, kirpyklos, skalbyklos, taisyklos, ir kiti pastatai)	Iki 100 m ²	212
		Per 100 m ²	424
	Pastatai, skirti paslaugoms teikti (laidojimo namai)	Kaime	212
		Mieste	972
	Dirbtuvės, remonto dirbtuvės, autoservisai, plovyklos	Iki 100 m ²	212
		Per 100 m ²	424
Maitinimo paskirties pastatai	Pastatai, skirti žmonėms maitinti (valgyklos, restoranai, kavinės - barai ir kiti pastatai)	Iki 100 m ²	424
		Per 100 m ²	972
	Įstaigos, teikiančios maitinimo paslaugą švietimo įstaigose mokyklose, ikimokyklinio ugdymo įstaigose		424
Transporto paskirties pastatai	Pastatai, skirti transporto reikmėms (geležinkelio, autobusų stočių ir kiti pastatai)		212
Gamybos ir pramonės paskirties pastatai	Gamybai skirti pastatai (gamyklos, produkcijos pramonės perdirbimo įmonės, skerdyklos, kalvės)	Iki 100 m ²	
		Per 100 m ²	
Sandėliavimo paskirties pastatai	Pastatai, skirti ką nors laikyti (saugyklos, bendro naudojimo sandėliai, specialūs sandėliai, kiti pastatai, skirti produkcijai laikyti ir kt.)		212
Kultūros paskirties pastatai	Pastatai, skirti kultūros reikmėms - viešųjų pramoginių renginių pastatai (kino teatrai, kultūros namai)	Kaime	212
		Mieste	972
	Pastatai, skirti kultūros reikmėms: radijo, televizijos ir kiti pastatai		212
	Pastatai, skirti kultūros reikmėms: bibliotekos, muziejai, archyvai	Kaime	106
		Mieste	212
Mokslo paskirties pastatai	Pastatai, skirti švietimo ir mokslo reikmėms (institutai	Iki 100 m ²	212
		Nuo 100 – 300 m ²	424

Nekilnojamojo turto paskirtis	Paskirties apibūdinimas	Bendras plotas	Vietinės rinkliavos dydis
	ir mokslinio tyrimo įstaigos, meteorologijos stotys, laboratorijos (išskyrus gamybines), bendrojo lavinimo, profesinės ir aukštosios mokyklos)	Nuo 300 – 600 m ²	1273
		Per 600 m ²	1945
	Pastatai, skirti švietimo ir mokslo reikmėms (vaikų darželiai, lopšeliai)		972
Gydymo paskirties pastatai	Pastatai, skirti gydymo reikmėms (ligoninės, klinikos, poliklinikos, sanatorijos, reabilitacijos centrai, gydyklų pastatai)	Iki 100 m ²	212
		Nuo 100 – 300 m ²	424
		Nuo 300 – 600 m ²	1273
		Virš 600 m ²	1945
	Pastatai, skirti gydymo reikmėms (ambulatorijos, veterinarijos gydyklos)		212
Poilsio paskirties pastatai	Pastatai, skirti žmonių visaverčiam fiziniam ir dvasiniam poilsiui (turizmo centrai, poilsio namai, kempingų pastatai, kaimo turizmo pastatai ir kt.) Pagal Nuostatų 71 punktą metų pradžioje atliekų vežimo sezoniškumas suderinamas su TRATC	Iki 100 m ²	212
		Nuo 100 – 200 m ²	424
		Nuo 200 – 300 m ²	636
		Nuo 300 – 400 m ²	849
		Nuo 400 – 500 m ²	1061
		Nuo 500 – 600 m ²	1273
		Nuo 600 – 700 m ²	1485
		Nuo 700 – 800 m ²	1697
		Nuo 800 – 900 m ²	1909
		Nuo 900 – 1000 m ²	2122
Socialinės paskirties pastatai	Dienos centrai, nakvynės namai ir kt.		424
	Senelių globos namai		972
Viešbučių paskirties pastatai	Trumpalaikio (viešbučio tipo) apgyvendinimo pastatai (viešbutis)	Iki 100 m ²	212
		Nuo 100 – 500 m ²	424
		Nuo 500 – 1000 m ²	972
		Per 1000 m ²	1945
	Trumpalaikio (viešbučio tipo) apgyvendinimo pastatai (moteliai, svečių namai)	Iki 100 m ²	212
		Nuo 100 – 500 m ²	424
		Per 500 m ²	972
Sporto paskirties pastatai	Pastatai, skirti sportuoti (sporto salės, teniso kortai, baseinų, čiuožyklų, jachtklubų, maudyklų, stadionų, maniežių pastatai ir kt.)		212
Religinės paskirties pastatai	Pastatai, skirti religiniams tikslams (bažnyčios, cerkvės ir kiti pastatai)	kaime	106
		mieste	212
Specialiosios paskirties pastatai	Pastatai, skirti specialiesiems tikslams (policijos, priešgaisrinių ir gelbėjimo	kaime	106

Nekilnojamojo turto paskirtis	Paskirties apibūdinimas	Bendras plotas	Vietinės rinkliavos dydis
	tarnybų, bendruomenės ir kiti pastatai)	mieste	424
Garažų paskirties pastatai	Garažai, esantys garažų bendrijose. Pastatai, skirti transporto priemonėms laikyti		Vietinis rinkliavos dydis apskaičiuojamas garažų skaičių dauginant iš minimalios atliekų susikaupimo normos vienam garažui ir vietinės rinkliavos bazinio dydžio (34 Lt)
Kitos paskirties pastatai	Kitos paskirties pastatai, kurių negalima priskirti prie kitų išvardytų grupių		212
Inžinieriniai statiniai	Susiekimo komunikacijos, inžinieriniai tinklai bei kiti statiniai ir pastatai, skirti telekomunikacinei įrangai laikyti		0,00

* Juridiniai asmenys, sudarę sutartis su pakuočių ir antrinių žaliavų tvarkytojais (rūšiuojantys atliekas), jei jie turi galimybę atliekas kaupti uždaroje teritorijoje esančiuose konteineriuose, už komunalines atliekas gali mokėti pagal svorį (1m³ – 175 kg.) 1 tonos komunalinių atliekų sutvarkymo kainą sudaro – 1 tonos atliekų sutvarkymo sąvartyne kaina „vartų mokestis“ + 1 tonos atliekų surinkimo kaina.

3.4. Duomenys apie Rietavo savivaldybėje susidarantį, naudojamą ir šalinamą atliekų kiekį
Šiame skyriuje pateikiama informacija apie dabartinę atliekų tvarkymo būklę Rietavo savivaldybėje, remiantis Lietuvos Respublikos aplinkos apsaugos departamento, TRATC, Rietavo savivaldybės Lietuvos Respublikos Aplinkos ministerijai teiktais duomenimis apie atliekų tvarkymo sistemos organizavimo ir numatytų uždavinių įgyvendinimą savivaldybės teritorijoje už 2011, 2012 ir 2013 metus bei komunalinių atliekų tvarkytojų duomenimis

3.4.1 Susidarantys bei pašalinti komunalinių atliekų kiekiai

2013 m. Rietavo savivaldybės teritorijoje susidarė apie 3 000 tonų komunalinių atliekų. 2013 m. perdirbta arba kitaip panaudota apie 28 proc. (apie 850 tonų) visų iš savivaldybės teritorijoje susidariusių atliekų (neskaitant kiekio, kurį įmonės ir gyventojai savarankiškai perdavė perdirbėjams). Surinktų ir regioniniame sąvartyne pašalintų komunalinių atliekų kiekiai pateikiami 13 lentelėje.

13 lentelė. Komunalinių atliekų susidarymas Rietavo savivaldybėje, (tonos/metai)

Savivaldybė	2011	2012	2013	Komunalinių atliekų susidarymas vienam gyventojui 2013 m., kg/gyv.
Rietavo savivaldybė	2 880	2 622	2 983	341

2013 m. duomenimis Rietavo savivaldybėje vienam gyventojui susidarė vidutiniškai 341 kg. per metus. Į šį kiekį yra įtrauktas komunalinių atliekų kiekis, kuris yra surenkamas iš savivaldybės įmonių ir organizacijų, taip pat atskirai surenkamos antrinės žaliavos, pakuotės atliekos, statybos

bei griovimo atliekos, biologiškai skaidžios ir kitos atskirai surenkamos komunalinės atliekos, tačiau nėra įtraukti tie atliekų kiekiai, kurie buvo įmonių savarankiškai pašalinti regioniniame sąvartyne.

14 lentelė. Komunalinių atliekų šalinimas Rietavo savivaldybėje (tonos/metai)

Savivaldybė	2011	2012	2013	Šalinamų komunalinių atliekų kiekis, tenkantis vienam gyventojui 2013 m., kg/gyv.
Rietavo savivaldybė	2 595	2 352	2 132	254

2013 m. Rietavo savivaldybėje pašalinta apie 72 proc. susidarančių komunalinių atliekų.

15 lentelė. Rietavo savivaldybės šalinamų komunalinių atliekų sudėtis, 2013 m. (procentai)

	Rietavo savivaldybė
Popieriaus ir kartono, įskaitant pakuotes, atliekos	3,83
Žaliosios atliekos	10,63
Medienos, įskaitant pakuotes, atliekos	1,64
Biologiškai skaidžios maisto gamybos atliekos	12,73
Natūralaus pluošto audinių atliekos	7,89
Kitos komunalinės biologiškai skaidžios atliekos	0,00
Visos komunalinės biologiškai skaidžios atliekos	36,72
Plastikų, įskaitant pakuotes, atliekos	14,92
Kombinuotų pakuočių atliekos	5,16
Metallų, įskaitant pakuotes, atliekos	3,05
Stiklo, įskaitant pakuotes, atliekos	12,58
Inertinės atliekos (keramika, betonas, akmenys ir pan.)	24,06
Kitos atsitiktinai į Telšių regiono nepavojingų atliekų (Jėrubaičių) sąvartyną patekusios nepavojingosios atliekos (guma)	2,34
Atsitiktinai į Telšių regiono nepavojingų atliekų (Jėrubaičių) sąvartyną patekusios elektros ir elektroninės įrangos atliekos	0,78
Atsitiktinai į Telšių regiono nepavojingų atliekų (Jėrubaičių) sąvartyną patekusios baterijų ir akumuliatorių atliekos	0,08
Kitos atsitiktinai į Telšių regiono nepavojingų atliekų (Jėrubaičių) sąvartyną patekusios pavojingosios atliekos	0,08
Kitos komunalinės atliekos	0,23
Komunalinių atliekų pašalintų sąvartyne iš viso	100,00

Remiantis TRATC atliktais komunalinių atliekų sudėties tyrimais 2013 m. 36,72 proc. pašalintų komunalinių atliekų – biologiškai skaidžios atliekos.

2013 m. Telšių regiono nepavojingų atliekų (Jėrubaičių) sąvartyne buvo pašalinta apie 1 tūkst. tonų gamybinių atliekų.

16 lentelė. Rietavo savivaldybėje susidarančių gamybos atliekų šalinimas Telšių regiono nepavojingų atliekų (Jėrubaičių) sąvartyną (tonos/metai)

Savivaldybė	2011	2012	2013
Rietavo savivaldybė	215	479	490

3.4.2 Pakuočių, pakuočių atliekų bei antrinių žaliavų tvarkymas

Kaip nustatyta Valstybiniame strateginiame atliekų tvarkymo plane 2007 – 2013 m. visiems komunalinių atliekų turėtojams turi būti užtikrinamos antrinių žaliavų (popierius ir kartonas, stiklas, plastikas, metalas) rūšiavimo galimybės ir priemonės.

Rietavo savivaldybės teritorijoje antrines žaliavas surenka ir tvarko įstatymų nustatyta tvarka parinktas atliekų tvarkytojas (UAB „Valda“), kuris teikia paslaugas pagal sutarčių sąlygas. Atliekų turėtojai antrines žaliavas rūšiuoti turi jų susidarymo vietose. Daugiabučių namų, individualių namų gyventojai rūšiuotas antrines žaliavas turi išmesti į konteinerių aikštelėse pastatytus antrinių žaliavų surinkimo konteinerius su atitinkamais užrašais. Konteineriai antrinėms žaliavoms rinkti, kur yra galimybė, statomi aikštelėse kartu su komunalinių atliekų surinkimo konteineriais (daugiabučių gyvenamųjų namų kvartaluose), o individualių namų kvartaluose įrengiamos tik antrinių žaliavų konteinerinės aikštelės.

Nuo 2014 m. vidurio Rietavo miesto individualių namų gyventojams yra dalinami maišai pakuotės atliekų ir antrinių žaliavų surinkimui, surenkant maišus vieną kartą per mėnesį.

Siekiant užtikrinti antrinių žaliavų rūšiavimo efektyvumą ir surinkimo patogumą gyventojams, Rietavo savivaldybės administracija 2013 metais kartu su kitomis Telšių regiono savivaldybėmis, vadovaujantis Gaminių ar pakuotės atliekų tvarkymo programos lėšų naudojimo tvarkos aprašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2004 m. kovo 4 d. įsakymu Nr. D1-94 (Žin., 2004, Nr. 41-1346; 2010, Nr. 65-3260; 2012, Nr.8-291), 19 punktu, Gaminių ar pakuotės atliekų tvarkymo programos lėšų naudojimo 2013 m. priemonių plano 3.2.4 punktu, teikė Gaminių ar pakuotės atliekų tvarkymo programos lėšomis finansuojamiems projektams paraišką dėl lėšų skyrimo elektros ir elektroninės įrangos, apmokestinamųjų gaminių ir pakuočių atliekų tvarkymo sistemų kūrimui, funkcionavimui ir vystymui. Taip pat paraiškos dėl lėšų skyrimo elektros ir elektroninės įrangos, apmokestinamųjų gaminių ir pakuočių atliekų tvarkymo sistemų kūrimui buvo teiktos ir 2014 m.

Valstybiniame strateginiame atliekų tvarkymo plane 2007 – 2013 m. nustatytas reikalavimas sodų ir garažų savininkų bendrijų teritorijose įrengti ne mažiau kaip po vieną antrinių žaliavų konteinerių aikštelę prie pagrindinio išvažiavimo iš bendrijos teritorijos arba įvažiavimo į juos. Rietavo savivaldybės tarybos 2011 m. balandžio 28 d. sprendimu Nr. T1-51 „Dėl antrinių atliekų konteinerių aikštelių išdėstymo Rietavo savivaldybėje schemas patvirtinimo“ patvirtinta antrinių žaliavų konteinerių išdėstymo schema.

17 lentelė. Antrinių žaliavų surinkimo konteineriai 2013 m. (vnt.)

Rietavo savivaldybė	Kiekis
Plastiko surinkimui skirti konteineriai	25
Popieriaus ir kartono surinkimui skirti konteineriai	25
Stiklo surinkimui skirti konteineriai	25

Įgyvendinant projektą 2003/LT/16/P/PE/016 „Telšių regiono atliekų tvarkymo sistemos sukūrimas: Atliekų priėmimo aikštelių projektavimas, įrengimas ir konteinerių įsigijimas“ Rietavo savivaldybėje įrengta 1 atliekų priėmimo aikštelė, joje surenkant didžiąsias atliekas (naudota buitinė technika, baldai, senos padangos ir kt.), buities pavojingas atliekas (monitoriai, spausdintuvai, lako, dažų, skiediklių, tirpiklių likučiai, atidirbti tepalai, tepalų filtrai, akumuliatoriai ir baterijos), antrines žaliavas (popieriaus kartono pakuotės, šviri naudota plėvelė, plastmasinė pakuotė, stiklas ir jo duženos, metalo atliekos).

Nors esama antrinių žaliavų surinkimo infrastruktūra beveik atitinka Valstybinio strateginio atliekų tvarkymo plano 2007 – 2013 m. reikalavimus (nėra tik atitinkamo konteinerinių aikštelių kiekio sodų ir garažų bendrijose) antrinių žaliavų, įskaitant pakuotės atliekų surinkimo kiekis nėra didelis, vidutiniškai 20 kg vienam gyventojui.

18 lentelė. Surenkamų antrinių žaliavų kiekiai Rietavo savivaldybėje (tonos/metai)

Rietavo savivaldybė	2011	2012	2013
Stiklas	41	43	50
Popierius	122	121	62
Plastikas	61	15	23

3.4.3 Žaliųjų ir biologiškai skaidžių atliekų tvarkymas

Valstybiniame strateginiame atliekų tvarkymo plane 2007 – 2013 m. nustatyta, kad savivaldybės iki 2010 m., atsižvelgdamos į regionų bendradarbiavimo galimybes, privalo užtikrinti, kad kiekviename atliekų tvarkymo regione būtų sudarytos sąlygos apdoroti (kompostuoti ir (ar) anaerobiškai pūdyti) komunalines biologiškai skaidžias atliekas.

Individualių valdų savininkai, gyvenantys Rietavo savivaldybės kaimiškose teritorijose, biologiškai skaidžias atliekas skatinami kompostuoti savo valdose, maišyti atliekas su žemės ūkio ar gyvulininkystės atliekomis.

Vykdamas projektą Nr. VP3-3.2-AM-01-V-02-009 „Telšių regiono komunalinių atliekų tvarkymo sistemos plėtra“, kuris finansuojamas pagal Lietuvos Respublikos 2007 – 2013 metų Europos Sąjungos Struktūrinės paramos panaudojimo strategiją ir ją įgyvendinančią Sanglaudos skatinimo veiksmų programą, Sanglaudos fondo ir Perkančiosios organizacijos lėšomis TRATC nupirko Rietavo savivaldybei virš 600 vnt. kompostavimo konteinerių. Šis sukompostuotas komunalinių atliekų kiekis nepatenka į komunalinių atliekų tvarkymo sistemą ir tai leidžia mažinti nerūšiuotų atliekų kiekius, mažinti vietinės rinkliavos įmoką už komunalinių atliekų surinkimą ir tvarkymą. kilimą.

Rietavo savivaldybės teritorijoje veikia viena žaliųjų atliekų kompostavimo aikštelė, įrengta Kalakutiškės kaime. Į aikštelę gyventojams nemokamai galima pristatyti medžių šakas, šaknis, lapus, žoles ir kitas kompostui tinkamas sodo ir daržo atliekas. Draudžiama žaliąsias atliekas šalinti į antrinių žaliavų bei mišrių komunalinių atliekų konteinerius. Taip pat žaliosios atliekos surenkamos iš gyvenamųjų namų Rietavo miesto teritorijoje, šių atliekų surinkimą vykdo Rietavo miesto seniūnija, ir vežama per metus vieną paskirtą mėnesį.

19 lentelė. ŽAKA surinktų žaliųjų atliekų kiekiai (tonos/metai).

	2011 m.	2012 m.	2013 m.
Rietavo savivaldybė	7	58	607

Šaltinis: TRATC

20 lentelė Individualiose valdose sukompostuotos biologiškai skaidžios atliekos (tonos/metai).

	2011	2012	2013
Rietavo savivaldybė	0	62	65

Iš aikštelėse surinktų žaliųjų atliekų gaminamas kompostas (2013 m. pagaminta 750 tonų komposto), kuris vėlesniu etapu naudojamas savivaldybių viešųjų erdvių tvarkymui, sąvartyno perdengimui ar parduodamas.

Remiantis TRATC atliktais sąvartyne šalinamų atliekų tyrimais, žemiau pateikti duomenys apie biologiškai skaidžių atliekų šalinimo užduočių įgyvendinimą Rietavo savivaldybėje.

21 lentelė. Valstybiniame strateginiame atliekų tvarkymo plane 2007 – 2013 m. biologiškai skaidžių atliekų šalinimo užduotys Rietavo savivaldybėje 2013 m. ir jų vykdymas

Savivaldybė	Užduotys	Įgyvendinimas
Rietavo savivaldybė	1 000	562

2013 m. biologiškai skaidžių atliekų šalinimo užduotis Rietavo savivaldybėje yra pilnai įgyvendinta.

3.4.4 Statybos ir griovimo, elektros ir elektroninių atliekų tvarkymas

Valstybiniame strateginiame atliekų tvarkymo plane 2007 – 2013 m. nustatyta kad, savivaldybės privalo aprūpinti gyventojus šių specifinių buityje susidarančių atliekų atskiro surinkimo priemonėmis:

- pavojingų atliekų;
- elektros ir elektroninės įrangos (EEĮ) atliekų;
- naudotų padangų;
- didelių gabaritų atliekų (statybinių atliekų, baldų ir kt.).

Šias atliekas gyventojai privalo atskirti nuo kitų komunalinių atliekų. Atliekų surinkimas vykdomas arba per didelių gabaritų surinkimo aikštelę arba apvažiuojant atliekų turėtojus.

Valstybiniame strateginiame atliekų tvarkymo plane 2007 – 2013 m. nustatyta, kad savivaldybės turi užtikrinti, kad būtų įrengta ne mažiau kaip viena didelių gabaritų atliekų (baldų, statybos ir griovimo, elektros ir elektroninės įrangos atliekų, naudotų padangų, pavojingų buitinių atliekų, antrinių žaliavų, biologiškai skaidžių atliekų) surinkimo aikštelė 50 tūkst. gyventojų.

Šiuo metu Rietavo savivaldybėje Kalakutiškės kaime veikia 1 didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelė. Savivaldybės gyventojai specifines atliekas gali nemokamai pristatyti į šią didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelę, kurioje, gaudami pažymą apie pristatytas elektros ir elektroninės įrangos atliekas, gali susimąžinti vietinės rinkliavos įmokas sekantiems metams. Apie tokią galimybę regiono gyventojai yra informuojami TRATC interneto svetainėje bei pateikiant informaciją mokėjimo pranešimuose. Surinktos atliekos DGASA saugojamos iki jų išvežimo į atliekas tvarkančias įmones.

Statybos ir griovimo atliekos Rietavo savivaldybėje yra surenkamos apvažiavimo būdu, per didelio gabarito atliekų surinkimo aikšteles bei papildančiomis sistemomis.

Komunalinių atliekų turėtojai buityje susidariusias pavoingas atliekas gali pristatyti į atliekų priėmimo aikštelę arba perduoti atliekų vežėjams, kurie šias atliekas surenka apvažiavimo būdu. Savivaldybės teritorijoje atliekų vežėjai periodiškai (du kartus per metus) pagal nustatytą maršrutą surenka pavoingas buitines, elektros ir elektroninės įrangos, didelių gabaritų atliekas iš gyventojų. Apie šių atliekų surinkimą ir priėmimą atliekų turėtojai informuojami vietinėje spaudoje, televizijoje, reklaminėse skrajutėse bei kitose informavimo priemonėse.

Elektros ir elektroninės įrangos atliekas galima perduoti įrangos platintojui t. y. atliekų turėtojai pirkdami naują elektros ir elektroninės įrenginį, gali perduoti susidariusias elektros ir elektronines atliekas įrangos platintojui prekybos vietoje be papildomo mokesčio tuo atveju, jei atiduodamos elektros ir elektroninės atliekos yra tos pačios paskirties kaip perkama nauja įranga ir jei atiduodamos atliekų kiekis atitinka perkamos kiekį.

Komunalinių atliekų surinkėjas UAB „Valda“ yra įpareigotas ne mažiau kaip kartą per savaitę surinkti didelių gabaritų atliekas iš bendro naudojimo konteinerių aikštelių.

22 Lentelė. Rietavo savivaldybėje didelių gabaritų aikštelėse, apvažiavimo būdu surinktos atliekos (tonos/metai).

Rietavo savivaldybė	2011	2012	2013
Pavojingos atliekos	0	0	0
Elektros ir elektroninės įrangos (EEĮ) atliekos	1	3	3
Naudotos padangos	24	21	21
Didelių gabaritų atliekos	14	8	8
Statybinės atliekos	10	12	12
Viso	49	44	44

3.5. Atliekų naudojimo (įskaitant naudojimo energijai gauti įrenginius) ir šalinimo (sąvartynų ir atliekų deginimo) įrenginių vietos parinkimo kriterijai

Atliekų naudojimo ir šalinimo įrenginiai turi būti įrengti atsižvelgiant į šiuos pagrindinius teisės aktus:

- Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimas „Dėl specialiųjų žemės ir miško naudojimo sąlygų patvirtinimo“;
- Įsakymas „Dėl atliekų deginimo aplinkosauginius reikalavimų patvirtinimo“;
- Įstatymas „Dėl atliekų sąvartynų įrengimo, eksploatavimo, uždarymo ir priežiūros po uždarymo taisyklių patvirtinimo“;
- Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimas „Dėl specialiųjų žemės ir miško naudojimo sąlygų patvirtinimo“.

Rietavo savivaldybės regioninių atliekų tvarkymo įrenginių vietos parinktos atsižvelgiant į Lietuvos Respublikos teisės aktų reikalavimus, teritorijų planavimo dokumentus, geografinius ir inžinerinius sklypų aspektus. Rietavo savivaldybės atliekų tvarkymo įrenginių sanitarinės apsaugos zonos patvirtintos Rietavo savivaldybės administracijos direktoriaus 2009 m. kovo 19 d. įsakymu Nr. AV-154 „Dėl žemės sklypo, esančio Rietavo savivaldybėje, Kalutiškės kaime, detaliojo plano patvirtinimo“.

3.6. Regioninis sąvartynas

Visos Telšių regione surinktos komunalinės atliekos nuo 2008 m. liepos 1 d. šalinamos tik regioniniame sąvartyne – Telšių regiono nepavojingų atliekų (Jėrubaičių) sąvartyne. Už šio sąvartyno eksploataciją bei priežiūrą atsakingas TRATC. Telšių regiono nepavojingų atliekų sąvartynas Jėrubaičių kaime eksploatuojamas vadovaujantis techniniu atliekų šalinimo reglamentu, kuris yra parengtas pagal Lietuvos Respublikos 2002 m. liepos 1 d. atliekų tvarkymo įstatymą Nr. IX-1004, Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 1999 m. liepos 14 d. įsakymą Nr. 217 „Dėl atliekų tvarkymo taisyklių patvirtinimo“ bei Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2000 m. spalio 18 d. įsakymą Nr. 444 „Dėl atliekų sąvartynų įrengimo, eksploatavimo, uždarymo ir priežiūros po uždarymo taisyklių patvirtinimo“.

Sąvartynas buvo renovuotas ir išplėstas 2006 m. gruodžio - 2008 m. birželio mėnesiais, įgyvendinant projektą „Telšių regiono atliekų tvarkymo sistemos sukūrimas: Jėrubaičių sąvartyno renovavimas ir išplėtimas sutarties Nr. A/2006/J/20“. Esama sąvartyno sekcija padalinta į 4 dalis, atskirtas apsauginiais pylimais. Sąvartynas įrengtas aplinkosauginiu požiūriu neįtraukiant vietos: toli nuo vandens telkinių, gyvenamųjų zonų, vandenviečių, dirbamų žemių bei kitų objektų.

3.7. Informacija apie Rietavo savivaldybės senų sąvartynų uždarymą

Rietavo savivaldybėje visi senieji sąvartynai yra sutvarkyti ir uždaryti 2009 m., įgyvendinant Sanglaudos fondo projektą „Telšių regiono atliekų tvarkymo sistemos sukūrimas: Telšių apskrities sąvartynų sutvarkymas“.

Uždarius pagrindinius rajoninius sąvartynus įrengti dujų surinkimo šuliniai su ventiliacijos sistemomis. Sąvartynai uždengti specialiais natūralaus molio, sintetinės polimerinės geomembranos sluoksniais, geosintetinio molio (bentonito) sluoksniais, kurie sustabdo paviršinių vandenų patekimą į sąvartynus. Sąvartynų teritorijose ir jų apylinkėse saugotų želdinių bei vejų nėra. Pagrindinis poveikio aplinkai mažinimo veiksnys – sustabdytas neorganizuotas atliekų šalinimas šiuose sąvartynuose, sutvarkytos ir išvalytos teritorijos apsėtos žole.

2013 m. kovo 12 d. TRATC sudarė sutartį su Mindaugo Čegio įmone dėl uždarytų sąvartynų monitoringo programos vykdymo.

3.8. Visuomenės informavimas ir švietimas

Pagal Telšių regiono savivaldybių bendradarbiavimo sutartis Telšių regione visuomenės informavimą ir švietimą organizuoja TRATC.

Viena iš pagrindinių informacijos sklaidos priemonių naudojama TRATC internetinė svetainė www.tratc.lt. Tinklapis nuolat atnaujinamas, pateikiant aktualiausią informaciją apie atliekų tvarkymo sistemą, TRATC veiklą, vykdomus projektus

2012 – 2013 m. buvo vykdomos projekto „Telšių regiono komunalinių atliekų tvarkymo sistemos plėtra“ viešinimo paslaugos. Vykdytojas VŠĮ „Klaipėdos publika“. 85 procentus lėšų projekto įgyvendinimui skyrė Europos Sąjunga, 15 procentų – TRATC. TRATC visuomenės informavimo programos įgyvendinimui 2012 m. skyrė 14 202 Lt, 2013m – 14 917 Lt. Projekto įgyvendinimo metu 2012 m. buvo parengti ir transliuoti TV bei radijo reportažai apie biologiškai skaidžių atliekų rūšiavimą ir kompostavimą, regiono spaudoje publikuojami straipsniai apie kompostavimą ir nemokamų kompostavimo konteinerių dalijimą gyventojams. 2013 m. parengtas ir transliuotas TV bei radijo reportažas „Kaip teisingai kompostuoti“. Regiono spaudoje buvo publikuojami straipsniai apie kompostavimą ir jų naudą.

3.9. Esamos situacijos apibendrinimas ir išvados

Rietavo savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymo sistemą galima įvertinti pagal tai, kaip yra įgyvendinamos Valstybiniame strateginiame atliekų tvarkymo plane 2007 – 2013 m. bei Telšių regioniniame atliekų tvarkymo planuose nustatytos komunalinių atliekų tvarkymo užduotys. Šis vertinimas pateiktas 23 lentelėje.

23 lentelė. Atliekų tvarkymo planuose iškeltų uždavinių įgyvendinimo vertinimas

Eil. Nr.	VSATP punktas	Veikla	Atliekų tvarkymo infrastruktūros plėtros priemonės	2013 metais
1	84.1 98.1	Viešosios komunalinių atliekų tvarkymo paslaugos teikimas	Iki 2009 m. užtikrinti viešosios komunalinių atliekų tvarkymo paslaugos visuotinumą, kokybę ir prieinamumą. Visuotinio principas laikomas užtikrintu, kai viešoji komunalinių atliekų tvarkymo paslauga teikiama ne mažiau kaip 95 proc. savivaldybės teritorijos asmenų, kuriems toje teritorijoje nuosavybės teise priklauso nekilnojamojo turto objektai (išskyrus žemės sklypus be pastatų) ar kurie kitu pagrindu teisėtai valdo ar naudoja šiuos objektus.	Įgyvendinta.

	98.2.1.2 98.2.1.3		Konteinerinių aikštelių žemės sklypų planų ir techninės dokumentacijos parengimas. Trūkstatų konteinerinių aikštelių įrengimas.	Įgyvendinta.
Komentaras: Komunalinių atliekų tvarkymo paslauga 2013 m. buvo teikiama apie 100 proc. Rietavo savivaldybės atliekų turėtojų (99 procentai gyventojų ir 100 procentų įmonių ir organizacijų). Rietavo savivaldybės tarybos 2011 m. balandžio 28 d. sprendimu Nr. T1-51 „Dėl antrinių atliekų konteinerių aikštelių išdėstymo Rietavo savivaldybėje schemas patvirtinimo“ patvirtinta antrinių žaliavų konteinerių išsidėstymo schema.				
2	84.2	Esamas sąvartynas	Ne vėliau kaip nuo 2009 m. vidurio nepavojingas atliekas šalinti tik Europos Sąjungos reikalavimus atitinkančiuose regioniniuose nepavojingų atliekų sąvartynuose.	Įgyvendinta.
Komentaras: Mišrios komunalinės atliekos vežamos į Telšių regiono nepavojingų atliekų (Jėrubaičių) sąvartyną				
3	84.3	Seni sąvartynai	Iki 2011 m. pabaigos uždaryti visus aplinkos apsaugos ir visuomenės sveikatos saugos reikalavimų neatitinkančius sąvartynus.	Įgyvendinta 2009 m..
4	84.5	Atliekų perdirbimas ir panaudojimas	Iki 2013 m. paruošti perdirbti ar kitaip naudoti ne mažiau kaip 50 proc. komunalinių atliekų; užtikrinti, kad šalinamų komunalinių atliekų kiekis neviršytų 50 proc. susidariusių savivaldybės teritorijoje komunalinių atliekų per metus.	Neįgyvendinta.
Komentaras: 2013 m. Rietavo savivaldybėje perdirbta / panaudota 29 proc. komunalinių atliekų. Užduotis bus įgyvendinama Telšių regiono mastu, kuriant bendrą atliekų tvarkymo infrastruktūrą. TRATC įgyvendina ES finansuojamą projektą „Telšių regiono komunalinių biologiškai skaidžių atliekų tvarkymo infrastruktūros plėtra“.				
5	98.4	Šalinimas tik apdorotų atliekų	Ne vėliau kaip nuo 2013 m. sąvartynuose šalinti tik apdorotas, t. y. išrūšiuotas likusias, netinkamas perdirbti ar kitaip naudoti, atliekas.	Neįgyvendinta.
6	98.2.1 98.2.1.2 98.2.1.3	Antrinių žaliavų surinkimas ir aikštelių plėtra	Gyvenamuosiuose daugiabučių namų rajonuose įrengti ne mažiau kaip po vieną antrinių žaliavų surinkimo konteinerių aikštelę 800 gyventojų; Gyvenamuosiuose individualių namų kvartaluose ir miesteliuose, sodų ir garažų savininkų bendrijų teritorijose įrengti ne mažiau kaip po vieną antrinių žaliavų surinkimo konteinerių aikštelę prie pagrindinio išvažiavimo iš tokio kvartalo ar bendrijos teritorijos arba įvažiavimo į juos.	Nepilnai įgyvendinta.
Komentaras: Gyvenamose teritorijose pastatytas pakankamas antrinių žaliavų surinkimo konteinerių kiekis, tačiau nepakankamas aikštelių skaičius yra sodų ir garažų bendrijose.				

7	98.3	Didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelė (DGASA)	Iki 2009 m. užtikrinti, kad būtų įrengta ne mažiau kaip viena didelių gabaritų atliekų (baldų, statybos ir griovimo, elektros ir elektroninės įrangos atliekų, naudotų padangų, pavojingų buitinių atliekų, antrinių žaliavų, biologiškai skaidžių atliekų) surinkimo aikštelė 50 tūkst. gyventojų, taip pat šios atliekos surenkamos ir kitokiais būdais (pvz., apvažiuojant turėtojus).	Įgyvendinta
Komentaras: Viena didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelė regione tenka vidutiniškai 8,5 tūkst. gyventojų.				
8	101. 102. 4 priedas	Biologiškai skaidžių atliekų tvarkymas	Komunalinių biologiškai skaidžių atliekų šalinimo sąvartynuose mažinimo užduotys.	Įgyvendinta
Komentaras: Užduotis įgyvendinta. 2013 m. Rietavo savivaldybėje pašalinta beveik 400 tonų biologiškai skaidžių atliekų mažiau nei numatyta Valstybiniame strateginiame atliekų tvarkymo plane 2007 – 2013 m. biologiškai skaidžių atliekų šalinimo užduotyje.				
9	103. 104.1 106.2.2	Žaliųjų atliekų tvarkymas	Atskirai surinktos komunalinės biologiškai skaidžios atliekos turi būti perdirbamos arba kitaip naudojamos. „Žaliosios atliekos“, t. y. sodų, parkų ir želdynų tvarkymo biologiškai skaidžios atliekos, turi būti surenkamos ir apdorojamos kompostavimo įrenginiuose. Turi būti skatinamas ir individualus „žaliųjų atliekų“ kompostavimas. Savivaldybės iki 2010 m., atsižvelgdamos į regionų bendradarbiavimo galimybes, privalo užtikrinti, kad kiekviename atliekų tvarkymo regione būtų sudarytos sąlygos apdoroti (kompostuoti ir (ar) anaerobiškai pūdyti) komunalines biologiškai skaidžias atliekas.	Užduotis įgyvendinama
Komentaras: Skatinimo priemonės taikomos gyventojams, gyvenantiems individualiuose namuose. Įgyvendinant ES finansuojamą projektą „Telšių regiono komunalinių biologiškai skaidžių atliekų tvarkymo infrastruktūros plėtra“. 2012 – 2013 m. laikotarpiu gyventojams buvo išdalinta virš 600 vnt. 300 litrų talpos kompostavimo dėžių. Žaliosios biologiškai skaidžios atliekos Rietavo savivaldybėje taip pat surenkamos Žaliųjų atliekų kompostavimo aikštėje.				
10	99.	Specifinių komunalinių atliekų surinkimas	Specifinių atliekų surinkimas apvažiuojimo būdu. Papildančių sistemų diegimas.	Įgyvendinta.
Komentaras: 2013 m. Didelio gabarito atliekos, buitėje susidarančių pavojingos, elektros ir elektronikos įrangos,				

naudotų padangų atliekos Rietavo savivaldybėje iš atliekų turėtojų surenkamos apvažiavimo būdu.

24 lentelė. Valstybinio strateginio atliekų tvarkymo plano 2007 – 2013 m įgyvendinimo vertinimas

	Rietavo savivaldybė	Būklė
Kiek gyventojų, gauna geros kokybės prieinamą viešąją komunalinių atliekų tvarkymo paslaugą (procentais).	100	Labai gerai
Kiek įrengta Europos Sąjungos reikalavimus atitinkančių regioninių sąvartynų, kokia sąvartynų statybų eiga.	1*	Labai gerai
Kiek uždaryta aplinkos apsaugos ir visuomenės sveikatos saugos reikalavimų neatitinkančių sąvartynų.	visi	Labai gerai
Kiek perdirbta ar kitaip panaudota komunalinių atliekų (visų per metus susidariusių komunalinių atliekų (procentais).	29	Patenkinama
Biologiškai skaidžių atliekų šalinimas	1000	Labai gerai (pašalinta 562 tonos)

*Telšių regioninis nepavojingų atliekų (Jėrubaičių) sąvartynas.

Įvertinus Valstybiniame strateginiame atliekų tvarkymo plane 2007 – 2013 m. nustatytų uždavinių įgyvendinimą regione žemiau pateikiama Rietavo savivaldybės stiprybių, silpnybių, galimybių ir grėsmių analizė.

25 lentelė. Rietavo savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymo stiprybių, silpnybių, grėsmių ir galimybių analizė

Stiprybės	Silpnybės
- Visos mišrios komunalinės atliekos šalinamos ES aplinkosauginius reikalavimus atitinkančiame Telšių regiono nepavojingų atliekų (Jėrubaičių) sąvartyne; - Įdiegtas Valstybinio strateginio atliekų tvarkymo plano reikalavimus atitinkantis antrinių žaliavų surinkimo aikštelių, DGASA tinklas; - Komunalinės atliekos renkamos atskirais srautais, pvz., žaliosios, didelių gabaritų, elektros ir elektroninės įrangos atliekos; - Regiono įdiegtos papildančios sistemos; - Pradėtas įgyvendinti ES finansuojamas projektas Telšių regione biologiškai skaidžių atliekų tvarkymo infrastruktūrai sukurti; - Pasirašytos (pasirašomos) sutartis su GIA;	- Didžioji dalis komunalinių atliekų (apie 71 proc. nuo susidarančių) patenka į regioninį sąvartyną; - Dalis savivaldybės gyventojų yra neprivažiuojamose teritorijose ir priversti naudotis kolektyviniais konteneriais esančiais toli nuo gyvenamųjų namų; - Esama vietinės rinkliavos už komunalinių atliekų surinkimą ir tvarkymą nustatymo tvarka neskatina atliekų turėtojų mažinti komunalinių atliekų susidarymo ir daugiau atliekų rūšiuoti; - Nepilnai sukurta tinkama infrastruktūra antrinių žaliavų surinkimui sodų bei garažų bendrijose; - Komposto panaudojimo galimybės nedidelės;
Galimybės	Grėsmės
- Artėjantis ES finansinės paramos 2014 – 2020 m. laikotarpis sudarys galimybes finansuoti atliekų tvarkymo infrastruktūros plėtrą Telšių regione, įskaitant Rietavo savivaldybę; - Nuo 2015 m. diegiama kontenerių identifikavimo sistema žymiai pagerins atliekų apskaitą ir tuo pačiu skatins gyventojus labiau rūšiuoti antrines žaliavas; - Dvinarės rinkliavos įvedimas skatins gyventojus rūšiuoti antrines žaliavas ar kitas specifines atliekas.	- Nebus laiku įvykdytos biologiškai skaidžių atliekų tvarkymo užduotys; - Diegiant naują komunalinių atliekų infrastruktūrą, brangs mišrių komunalinių atliekų tvarkymo kaina ir reikės didinti įmokas už komunalinių atliekų surinkimą iš atliekų turėtojų ir jų tvarkymo dydį; - Laiku nebus įrengta papildoma sąvartyno sekcija.

4. KOMUNALINIŲ ATLIEKŲ SUSIDARYMO PROGNOZĖS PLANUOJAMU LAIKOTARPIU (2014 – 2020 M.)

Komunalinių atliekų susidarymo prognozės vertinamos laikotarpiui iki 2020 m. Susidarančių komunalinių atliekų kiekis priklauso nuo gyventojų skaičiaus regione kitimo ir bendros ekonominės situacijos. Vertinant susidarantį komunalinių atliekų kiekį naudojamos realaus bendrojo vidaus produkto (realaus BVP) prognozės. Prognozuojamas realaus BVP augimas 2014 m. – 3,3 proc. Atliekų kiekio susidarymo prognozių skaičiavimuose baziniais metais pasirinkti 2013 m.

26 lentelė. Komunalinių atliekų susidarymo prognozių prielaidos 2014 – 2020 m.

	vnt./metai	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Makroekonominės prielaidos									
BVP augimas	proc.	3,30	3,30	3,60	3,60	3,60	3,60	3,60	3,60
Vidutinė metinė infliacija	proc.	1,20	0,90	1,50	1,50	1,50	1,50	1,50	1,50
Darbo užmokesčio augimas	proc.	5,00	3,60	4,30	4,30	4,30	4,30	4,30	4,30
Palūkanų norma	proc.	5,25	5,25	5,25	5,25	5,25	5,25	5,25	5,25
Kitos prielaidos									
Susidarančių KA atliekų pokytis nuo BVP	proc.	20	20	20	20	20	20	20	20
Susidarančių KA pokytis									
Rietavo savivaldybė		2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
	proc.		-0,65	-0,85	-1,14	-1,14	-1,14	-1,14	-1,14

Vertinant komunalinių atliekų sudėtį ir jos pokyčius remiamasi prielaida, kad Rietavo savivaldybėje komunalinių atliekų sudėtis keisis priklausomai nuo medžiagų iš kurių sudarytos atliekos ekonominės vertės – atliekų, kurios sudarytos iš didesnę ekonominę vertę turinčių medžiagų (medienos, metalo, stiklo) mažės, tuo tarpu labiau nei vidutiniškai didės atliekų turinčių sudėtyje popieriaus, plastiko. Kitų medžiagų kiekis atliekų sudėtyje keisis priklausomai nuo regione gyvenančių gyventojų skaičiaus bei ekonominės padėties.

27 lentelė. Komunalinių atliekų susidarymas Rietavo savivaldybėje 2014 – 2020 m. (tonos/metai)

Rietavo savivaldybė	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Popieriaus ir kartono, įskaitant pakuotes, atliekos	255	258	261	263	266	269	269
Žaliosios atliekos	284	281	277	273	269	265	261
Medienos, įskaitant pakuotes, atliekos	34	33	32	31	30	29	29
Biologiškai skaidžios maisto gamybos atliekos	269	266	262	259	255	251	248
Natūralaus pluošto audinių atliekos	167	165	163	160	158	156	153
Visos komunalinės biologiškai skaidžios atliekos	775	767	756	746	735	724	714
Plastikų, įskaitant pakuotes, atliekos	331	335	338	341	345	348	352
Kombinuotų pakuočių atliekos	110	110	110	110	110	110	110
Metallų, įskaitant pakuotes, atliekos	62	59	56	53	50	48	45
Stiklo, įskaitant pakuotes, atliekos	296	286	277	268	259	251	242
Inertinės atliekos (keramika, betonas, akmenys ir pan.)	520	515	507	500	493	486	479

Rietavo savivaldybė	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Kitos nepavojingosios atliekos (guma)	49	49	48	48	47	46	46
Elektros ir elektroninės įrangos atliekos	20	19	19	19	19	18	18
Pavojingosios atliekos	2	2	2	2	2	2	2
Kitos komunalinės atliekos	27	33	39	47	47	47	47
Viso, tonomis	2 986	2 957	2 914	2 873	2 831	2 791	2 751

Remiantis įvertintais 2014 – 2020 m. susidarančiais komunalinių atliekų kiekiais bei Valstybinio atliekų tvarkymo plano 2014 – 2020 m. laikotarpiui ir Telšių regioniniu atliekų tvarkymo plane numatytais uždaviniais suformuojami komunalinių atliekų tvarkymo uždaviniai Rietavo savivaldybei.

5. RIETAVO SAVIVALDYBĖS 2014 – 2020 METŲ ATLIEKŲ TVARKYMO PLANO TIKSLAI

Rietavo savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymo užduotys, tikslai ir uždaviniai iki 2020 m. nustatyti vadovaujantis Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2014 m. balandžio 16 d. nutarimu Nr. 366 patvirtintu Valstybiniu atliekų tvarkymo 2014 – 2020 metų planu bei Telšių regioniniu atliekų tvarkymo planu.

Plėtojant Rietavo savivaldybės ir Telšių regiono atliekų tvarkymo sistemą, siekiama taikyti atliekų prevencijos ir tvarkymo prioritetų eiliškumą:

- **Atliekų prevencija** - vengti atliekų susidarymo, mažinti susidarančių ir nenaudojamų atliekų kiekį, taip sumažinant neigiamą poveikį aplinkai ir visuomenės sveikatai 2014 – 2020 m. laikotarpiu.
- **Atliekų paruošimas naudoti pakartotinai** - tikrinant, valant ar taisant parengti atliekomis tapusius produktus ar jų sudedamąsias dalis, kad jie būtų vėl tinkami naudoti be pradinio apdirbimo.
- **Atliekų perdirbimas** - naudoti atliekas tos pačios arba kitos paskirties produktams ar medžiagoms gaminti ir taip mažinti gamtinių ir kitų išteklių naudojimą.
- **Atliekų kitoks naudojimas** - naudoti atliekas Lietuvos Respublikos atliekų tvarkymo įstatyme nurodytais būdais (išskyrus perdirbimą) ir taip mažinti atliekų keliamą pavojų aplinkai ir visuomenės sveikatai, gamtinių ir kitų išteklių naudojimą, sąvartynuose šalinamų atliekų kiekį.
- **Atliekų šalinimas** - atliekas, kurių nepavyksta išvengti, jų dalis ar medžiagas, kurių nepavyksta pakartotinai panaudoti, o vėliau – perdirbti ar kitaip naudoti, leidžiama šalinti tik atliekų šalinimo įrenginiuose, įrengtuose ir eksploatuojamuose pagal teisės aktų reikalavimus.

Laikantis nustatyto atliekų prevencijos ir tvarkymo prioritetų eiliškumo, pirmiausia turi būti vengiama atliekų susidarymo ir taikomos kitos atliekų prevencijos priemonės, o atliekos, kurių neįmanoma išvengti, paruošiamos naudoti pakartotinai, perdirbamos ar kitaip naudojamos tokiais būdais, kad kuo mažiau jų būtų šalinama sąvartynuose ir kituose atliekų šalinimo įrenginiuose.

Pagrindiniai komunalinių atliekų tvarkymo principai – savarankiškumo ir artumo, atsargumo ir tvarumo, techninio galimumo ir ekonominio gyvybingumo, visuotinum ir „teršėjas moka“.

Vadovaujantis **savarankiškumo ir artumo principu** siekiama, kad mišrios komunalinės atliekos būtų naudojamos, o netinkamos perdirbti ar kitaip naudoti atliekos būtų šalinamos atitinkamai viename iš artimiausių, tinkamai įrengtame atliekų naudojimo ar šalinimo įrenginyje. Atsižvelgiant į tam tikrų rūšių atliekoms reikalingus specialius įrenginius, kai nėra galimybių atliekas šalinti, o mišrias komunalines atliekas naudoti įrenginiuose Lietuvoje, gali būti svarstoma galimybė atliekas šalinti, o mišrias komunalines atliekas naudoti Europos Sąjungos valstybėse esančiuose įrenginiuose. Artumo ir savarankiškumo principai nereiškia, kad Lietuva turi turėti visą spektrą atliekų galutinio naudojimo įrenginių.

Techninio galimumo ir ekonominio gyvybingumo principai teigia, kad, kuriant ir plėtojant atliekų tvarkymo infrastruktūrą, turi būti įvertintos techninės ir ekonominės galimybės.

Visuotinum principas reiškia, kad viešojo komunalinių atliekų tvarkymo paslauga turi būti pasiūloma ir teikiama visiems komunalinių atliekų turėtojams.

„Teršėjas (atliekų turėtojas) moka“ principas reiškia, kad atliekų tvarkymo išlaidas turi apmokėti pirminis atliekų darytojas arba dabartinis ar ankstesnis atliekų turėtojas ir (ar)

produktų, dėl kurių naudojimo susidaro atliekos, gamintojas ar importuotojas. Produktų gamintojai ir (ar) importuotojai, platintojai, taip pat pakuočių naudotojai ir (ar) importuotojai, pardavėjai gali pasidalyti produktų ir pakuočių atliekų tvarkymo išlaidas. Gamintojo atsakomybės principas taikomas tvarkant pakuočių, elektros ir elektroninės įrangos padangų, baterijų ir akumuliatorių atliekas.

Pagrindiniai komunalinių atliekų tvarkymo sistemos vystymo prioritetai ir kryptys 2014 – 2020 metų laikotarpiu yra:

- Mažinti sąvartynuose šalinamų komunalinių atliekų kiekį;
- Užtikrinti visuomenės sveikatai ir aplinkai saugų visų atliekų srautų tvarkymą, tobulinti esamas atliekų tvarkymo sistemas;
- Tobulinti komunalinių atliekų tvarkymo teisinę bazę;
- Efektyvinti atliekų tvarkymo reikalavimų įgyvendinimo ir atliekų tvarkymo užduočių vykdymo kontrolę;
- Didinti visuomenės sąmoningumą, tobulinti institucijų darbuotojų kvalifikaciją atliekų tvarkymo srityje;

Siekiant sumažinti atliekų šalinimą sąvartynuose ir įgyvendinti atliekų tvarkymo prioritetų eiliškumą, būtina sukurti reikiamą komunalinių atliekų tvarkymo infrastruktūrą, pradedant atskiro atliekų surinkimo priemonėmis, baigiant atliekų mechaninio biologinio apdorojimo, atskirai surinktų biologiškai skaidžių atliekų anaerobinio apdorojimo ir likusių po rūšiavimo, netinkamų perdirbimui, atliekų naudojimo energijai gauti įrenginiais.

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2014 m. balandžio 16 d. nutarimu Nr. 366 patvirtintu Valstybiniu atliekų tvarkymo 2014 – 2020 m. planu, bei Telšių regiono atliekų tvarkymo planu 2014 – 2020 m., nustatomos Rietavo savivaldybės kiekybinės komunalinių atliekų tvarkymo užduotys.

28 lentelė. Rietavo savivaldybės kiekybinės komunalinių atliekų tvarkymo užduotys 2014 – 2020 m.

VATP punktas	Valstybinis atliekų tvarkymo 2014 – 2020 m. planas Telšių regiono atliekų tvarkymo planas 2014 – 2020 m.	Kiekybinė užduotis Rietavo savivaldybei
230.1.	Iki 2016 m. perdirbti ar kitaip panaudoti ne mažiau kaip 45 procentus komunalinių atliekų (vertinant pagal atliekų kiekį).	Iki 2016 m. Rietavo savivaldybėje perdirbti ar kitaip panaudoti ne mažiau kaip 1 300 tonų.
230.2.	Iki 2020 m. perdirbti ar kitaip panaudoti ne mažiau kaip 65 procentus komunalinių atliekų (vertinant pagal atliekų kiekį);.	Iki 2020 m. užtikrinti, kad perdirbamų ar kitaip panaudojamų komunalinių atliekų kiekis Rietavo savivaldybėje nebūtų mažesnis kaip 1 650 tonos.
236.	Užtikrinti, kad sąvartynuose šalinamos komunalinės biologiškai skaidžios atliekos, neviršytų VATP numatytų užduočių.	Nuo 2014 iki 2015 m. ne daugiau kaip 1 089 tonų/metus. Nuo 2016 iki 2017 m. ne daugiau kaip 980 tonų/metus. Nuo 2018 iki 2019 m. ne daugiau kaip 871 tonos/metus. Nuo 2020 m. ne daugiau kaip 762 tonos/metus.
239.1 239.2. 239.3.	Iki 2016 m. gyventojams ir kitiems asmenims (pvz., gėlių parduotuvėms, kapinėms ir kt.), kurių atliekų tvarkymą organizuoja savivaldybės, užtikrinti žaliųjų atliekų surinkimą ir tvarkymą arba tokių atliekų tvarkymą jų susidarymo vietoje.	Žaliųjų atliekų atskyrimo iš bendro komunalinių atliekų srauto infrastruktūros užtikrinimas regiono atliekų turėtojams.

VATP punktas	Valstybinis atliekų tvarkymo 2014 – 2020 m. planas Telšių regiono atliekų tvarkymo planas 2014 – 2020 m.	Kiekybinė užduotis Rietavo savivaldybei
	Iki 2019 m. esant poreikiui įdiegti atskiro maisto / virtuvės atliekų surinkimo sistemą ir įrengti pakankamus pajėgumus atskirai surinktų maisto/virtuvės atliekų apdorojimui.	Atsižvelgiant į parengtos studijos (nagrinėjančios maisto / virtuvės atliekų surinkimo ir apdorojimo galimybes) rezultatus iki 2019 m. kartu su kitomis regiono savivaldybėmis esant poreikiui įdiegti atskirą maisto / virtuvės atliekų rūšiuojamąjį surinkimą ir įrengti pakankamus pajėgumus atskirai surinktomis maisto / virtuvės atliekoms apdoroti.
230.4	Užtikrinti, kad iki 2020 m. mažiausiai 50 procentų (vertinant pagal atliekų kiekį) komunalinių atliekų sraute esančių popieriaus ir kartono, metalų, plastikų ir stiklo atliekų būtų paruošiama naudoti pakartotinai ir perdirbti	Iki 2020 m. paruošti pakartotiniam panaudojimui ir perdirbti ne mažiau kaip 500 tonų antrinių žaliavų įskaitant pakuotes ir pakuočių atliekas (popieriaus ir kartono, metalų, plastikų ir stiklo atliekų).
246.1. 246.2. 246.2.2. 247.1. 247.2.	Iki 2015 m. sausio 1 d. turėti parengtas ir patvirtintas konteinerių aikštelių išdėstymo schemas, o pasikeitus teisės aktų reikalavimams antrinių žaliavų surinkimui, jas atnaujinti; - užtikrinti, kad būtų pastatyti specialūs konteineriai, skirti antrinėms žaliavoms surinkti. Savivaldybių gyvenamuosiuose individualių namų kvartaluose ir miesteliuose, sodų ir garažų savininkų bendrijų teritorijose įrengti ne mažiau kaip po vieną antrinių žaliavų surinkimo konteinerių aikštelę prie pagrindinio išvažiavimo iš tokio kvartalo ar bendrijos teritorijos arba įvažiavimo į juos.	Per 2015 m. atnaujinti ir papildyti antrinių žaliavų konteinerių išdėstymo schemas. Pastatyti trūkstamus konteinerius esamose antrinių žaliavų aikštelėse
246.2.4. 246.3. 246.4.	Pastatyti specialius konteinerius, skirtus antrinėms žaliavoms surinkti viešosiose vietose, kuriose dėl dažno gyventojų lankymosi ir aptarnavimo specifikos susidaro daug antrinių žaliavų, taip pat laikinuosius specialius konteinerius viešųjų renginių metu jeigu nėra techninių galimybių pastatyti specialių konteinerių arba jų naudojimas ekonomiškai netikslingas, taikyti kitas priemones ir būdus (pvz., antrinių žaliavų surinkimas specialiais maišais, antrinių žaliavų turėtojų apvažiavimas ar kita).	
248.1.	Užtikrinti, kad būtų eksploatuojama ne mažiau kaip po vieną didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelę 50 000 gyventojų, tačiau ne mažiau kaip viena tokia aikštelė savivaldybės teritorijoje.	
248.2.	Ne mažiau kaip 2 kartus per metus užtikrinti didelių gabaritų atliekų surinkimą apvažiavimo būdu.	
250. 252.	Savivaldybės turi užtikrinti pavojingųjų atliekų surinkimą didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelėse. Savivaldybės turi užtikrinti pavojingųjų atliekų surinkimą apvažiavimo būdu ne rečiau kaip 2 kartus per metus.	
245.8.	Savivaldybės, taikydamos įvairius atliekų surinkimo būdus ir priemones, privalo užtikrinti, kad jų valdomose komunalinių atliekų tvarkymo sistemose, asmenims rūšiuojant atliekas jų susidarymo vietoje, atskirai būtų surenkamos tekstilės atliekos.	TRATC turi užtikrinti, kad nuo 2015 m. sausio 1 d. didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelėse būtų priimamos tekstilės atliekos.
272.1. 272.2.	Pakuočių atliekų surinkimo ir tvarkymo sistema turi būti organizuota taip, kad: • Būtų sudarytos organizacinės ir (ar) techninės sąlygos	TRATC turi esant galimybei nustatyti šias pakuočių surinkimo užduotis sutartyse su GIO.

VATP punktas	Valstybinis atliekų tvarkymo 2014 – 2020 m. planas Telšių regiono atliekų tvarkymo planas 2014 – 2020 m.	Kiekybinė užduotis Rietavo savivaldybei
272.2.1	kasmet surinkti ir panaudoti ne mažiau kaip 60 procentų pakuočių atliekų, skaičiuojant pagal patiektų vidaus rinkai pakuočių kiekį;	
272.2.2	• Būtų sudarytos organizacinės ir (ar) techninės sąlygos kasmet surinkti ir perdirbti (išvežti / eksportuoti perdirbti)	
272.2.3	55-80 proc. pakuočių atliekų, skaičiuojant pagal patiektą vidaus rinkai pakuočių kiekį, atitinkamai pagal šias	
272.2.4	pakuočių medžiagas:	
272.2.5	- stiklinių – ne mažiau kaip 60 proc.; - popierinių ir kartoninių – ne mažiau kaip 60 proc.; - plastikinių – ne mažiau kaip 22,5 proc., skaičiuojant tik medžiagą, kuri vėl perdirbama į plastiką; - metalinių – ne mažiau kaip 50 proc.; - medinių – ne mažiau kaip 15 proc.	

Rietavo savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymo plano 2014 – 2020 m. įgyvendinimo priemonės, skatinančios atliekų prevenciją, paruošimą pakartotiniam naudojimui, perdirbimą, kitokį naudojimą ir saugų atliekų šalinimą, pateiktos žemiau esančioje lentelėje.

29 lentelė. Rietavo savivaldybės atliekų tvarkymo plano 2014 – 2020 m. priemonių planas

Komunalinių atliekų tvarkymo tikslai	Uždaviniai	Priemonės	Veiksmai	Įvykdymo terminas	Vykdytojai	Finansavimo šaltinis	Preliminarus lėšų poreikis, tūkst. EUR.
1. Mažinti sąvartynuose šalinamų atliekų kiekį.	1.1 Sukurti komunalinių, biologiškai skaidžių atliekų tvarkymo pajėgumus	Mechaninio biologinio apdorojimo įrenginių, kuriuose būtų atskiriamos ir apdorojamos biologiškai skaidžios atliekos įrengimas.	Dalyvauti projekto įgyvendinimo priežiūroje	2015 - 2016 m.	UAB „Telšių regiono atliekų tvarkymo centras“ / Rietavo savivaldybė / kitos regiono savivaldybės	UAB „Telšių regiono atliekų tvarkymo centro“ / Rietavo savivaldybės/kitų regiono savivaldybių lėšos	-
	1.2 Plėtoti rūšiuojamojo atliekų surinkimo sistemas.	Tinkamos antrinių žaliavų surinkimo aikštelių infrastruktūros prie sodų ir garažų bendrijų sukūrimas.	Rietavo savivaldybės teritorijoje esančiose sodų ir garažų bendrijose (prie bendrijų) įrengti 2 antrinių žaliavų surinkimo konteinerių aikšteles Pastatyti trūkstantus konteinerius esamose antrinių žaliavų aikštelėse	2015 m.	Rietavo savivaldybė / UAB „Telšių regiono atliekų tvarkymo centras“ / gamintojų ir importuotojų organizacijos	UAB „Telšių regiono atliekų tvarkymo centro / gamintojų ir importuotojų organizacijų / Rietavo savivaldybės / kitos lėšos	17

Komunalinių atliekų tvarkymo tikslai	Uždaviniai	Priemonės	Veiksmai	Įvykdymo terminas	Vykdytojai	Finansavimo šaltinis	Preliminarus lėšų poreikis, tūkst. EUR.
		Tinkamos antrinių žaliavų, pakuočių, pakuočių atliekų surinkimo infrastruktūros individualiose valdose sukūrimas.	Užtikrinti pakuočių ir pakuočių atliekų bei antrinių žaliavų atskyrimą iš bendro komunalinių atliekų srauto išdalinant gyventojams antrinių žaliavų surinkimo priemones (antrinių žaliavų surinkimo maišus, konteinerius)	2015 m.	UAB „Telšių regiono atliekų tvarkymo centras“ / Rietavo savivaldybė / atliekų tvarkytojai / gamintojų ir importuotojų organizacijos	Europos Sąjungos paramos / LAAIF programos / UAB „Telšių regiono atliekų tvarkymo centro“ / gamintojų ir importuotojų organizacijų / Rietavo savivaldybės/atliekų tvarkytojų lėšos	-
		Žaliųjų atliekų surinkimo plėtra.	Užtikrinti žaliųjų atliekų atskyrimą iš bendro komunalinių atliekų srauto, skatinant gyventojus kompostuoti savo gamybos kompostavimo įrenginiuose ir (arba) dalinant kompostavimo dėžes, ir (arba) atskirai surenkant iš gyventojų žaliąsias atliekas	Iki 2016 m.	UAB „Telšių regiono atliekų tvarkymo centras“ / Rietavo savivaldybė	Europos Sąjungos paramos /UAB Telšių regiono atliekų tvarkymo centro / Rietavo savivaldybės lėšos	-

Komunalinių atliekų tvarkymo tikslai	Uždaviniai	Priemonės	Veiksmai	Įvykdymo terminas	Vykdytojai	Finansavimo šaltinis	Preliminarus lėšų poreikis, tūkst. EUR.
		Maisto/ virtuvės atliekų surinkimo ir apdorojimo priemonių įdiegimas ir taikymas.	Remiantis galimybių studijos, analizuojančios maisto/ virtuvės atliekų tvarkymą, duomenimis įdiegti ir taikyti maisto atliekų surinkimo ir apdorojimo priemones.	Iki 2019 m.	UAB „Telšių regiono atliekų tvarkymo centras“ / Rietavo savivaldybė	Europos Sąjungos paramos / UAB „Telšių regiono atliekų tvarkymo centro“ / privačių įmonių lėšos	Remiantis galimybių studijos duomenimis
		Pavojingų atliekų (išskyrus baterijų ir akumuliatorių atliekas) tvarkymo sistemos palaikymas.	Kartu su TRATC, esant poreikiui ir galimybėms papildytų esamas sutartis (arba sudaryti naujas) su komunalinių atliekų tvarkytoju ir nustatyti prievolę ne rečiau kaip 2 kartus per metus apvažiavimo būdu surinkti pavojingas atliekas.	Užtikrinti visu plano priemonių laikotarpiu	Rietavo savivaldybė / UAB „Telšių regiono atliekų tvarkymo centras“	UAB „Telšių regiono atliekų tvarkymo centro“ / Rietavo savivaldybės / privačių įmonių lėšos	-
		Didelių gabaritų atliekų tvarkymo sistemos palaikymas.	Kartu su TRATC esant poreikiui ir galimybėms TRATC papildytų esamas sutartis (arba sudaryti naujas) su komunalinių atliekų tvarkytoju ir nustatyti prievolę ne rečiau kaip du kartus per metus	Užtikrinti visu plano priemonių laikotarpiu	Rietavo savivaldybė / UAB „Telšių regiono atliekų tvarkymo centras“	UAB „Telšių regiono atliekų tvarkymo centro“ / Rietavo savivaldybės / privačių įmonių lėšos	-

Komunalinių atliekų tvarkymo tikslai	Uždaviniai	Priemonės	Veiksmai	Įvykdymo terminas	Vykdytojai	Finansavimo šaltinis	Preliminarus lėšų poreikis, tūkst. EUR.
			Esant finansavimui įrengti didelio gabarito atliekų surinkimo aikštes Rietavo savivaldybės didesnėse gyvenvietėse	2015 – 2017 m.	Rietavo savivaldybė / UAB „Telšių regiono atliekų tvarkymo centras“	Europos Sąjungos paramos / UAB „Telšių regiono atliekų tvarkymo centro“ / Rietavo savivaldybės / privačių įmonių / kitos lėšos	100
2. Užtikrinti visuomenės sveikatai ir aplinkai saugų visų atliekų srautų tvarkymą, tobulinti esamas atliekų tvarkymo sistemas.	2.1 Užtikrinti, kad visiems savivaldybės teritorijoje esantiems atliekų turėtojams būtų sudarytos sąlygos naudotis viešąja komunalinių atliekų tvarkymo paslauga.	Mišrių komunalinių atliekų surinkimo visuotinio bei kokybės, įdiegiant konteinerių ir (ar) kitų surinkimo priemonių identifikavimo sistemą, gerinimas.	Kartu su TRATC į atliekų surinkimo ir transportavimo į regioninį sąvartyną ar kitus apdorojimo įrenginius paslaugų teikimo konkurso (ų) sąlygas įtraukti reikalavimus atliekų surinkimo ir transportavimo veikloje naudoti konteinerių ar kitų priemonių identifikavimo sistemą (-as) bei teikti surinkimo paslaugas neprivažiuojamų teritorijų gyventojams (numatyti prievolę naudoti didesnio pravažumo transporto priemones)	Iki 2016 m.	Rietavo savivaldybė / UAB „Telšių regiono atliekų tvarkymo centras“	Rietavo savivaldybės / UAB „Telšių regiono atliekų tvarkymo centro“ / atliekų tvarkytojų lėšos	-

Komunalinių atliekų tvarkymo tikslai	Uždaviniai	Priemonės	Veiksmai	Įvykdymo terminas	Vykdytojai	Finansavimo šaltinis	Preliminarus lėšų poreikis, tūkst. EUR.
	2.2 Plėtoti regioninę ir savivaldybių komunalinių atliekų tvarkymo infrastruktūrą ir gerinti atliekų tvarkymo kokybę.	Priežiūros ir kontrolės mechanizmų sukūrimas ir įgyvendinimas.	Pavesti TRATC vykdyti komunalinių atliekų ir atliekų turėtojų kontrolės vykdymą	Užtikrinti visu plano priemonių laikotarpiu	Rietavo savivaldybė	UAB „Telšių regiono atliekų tvarkymo centro“ / Rietavo savivaldybės lėšos	
		Konteinerių išdėstymo schemų atnaujinimas ir/papildymas	Pasirengti Rietavo savivaldybės konteinerių išdėstymo schemą.	Per 2015 m.	Rietavo savivaldybė	Europos Sąjungos paramos / UAB „Telšių regiono atliekų tvarkymo centro“ / Rietavo savivaldybės lėšos	10
3. Tobulinti komunalinių atliekų tvarkymo teisinę bazę.	3.1 Atnaujinti komunalinių atliekų tvarkymo reikalavimus atliekų turėtojams.	Dokumentų reglamentuojančių komunalinių atliekų tvarkymo tvarką savivaldybėse atnaujinimas.	Dalyvauti rengiant dokumentus reglamentuojančius komunalinių atliekų tvarkymo tvarką	2015 m.	UAB „Telšių regiono atliekų tvarkymo centras“ / Rietavo savivaldybė	Europos Sąjungos paramos / UAB „Telšių regiono atliekų tvarkymo centro“ / Rietavo savivaldybės / kitos lėšos	-
		Apmokestinimo už komunalinių atliekų tvarkymą sistemos tobulinimas.	Dalyvauti rengiant dokumentus dėl diferencijuotos rinkliavos įvedimo	Iki 2016 m.	UAB „Telšių regiono atliekų tvarkymo centras“ / Rietavo savivaldybė	Europos Sąjungos paramos / UAB „Telšių regiono atliekų tvarkymo centro“ / Rietavo	-

Komunalinių atliekų tvarkymo tikslai	Uždaviniai	Priemonės	Veiksmai	Įvykdymo terminas	Vykdytojai	Finansavimo šaltinis	Preliminarus lėšų poreikis, tūkst. EUR.
						savivaldybės / kitos lėšos	
4. Efektyvinti atliekų tvarkymo reikalavimų įgyvendinimo ir atliekų tvarkymo užduočių vykdymo kontrolę.	4.1 Vykdyti komunalinių atliekų tvarkymo užduočių vykdymo stebėseną.	Duomenų apie šalinamų komunalinių atliekų kiekius pas skirtingas atliekų turėtojų grupes rinkimas.	Kontroliuoti TRATC vykdomus mišrių komunalinių atliekų kiekio (normų) tyrimus.	2015 – 2016 m.	UAB „Telšių regiono atliekų tvarkymo centras“ / Rietavo savivaldybė	UAB „Telšių regiono atliekų tvarkymo centro“ / Rietavo savivaldybės lėšos	-
		Duomenų apie šalinamų/apdorojamų atliekų sudėtį rinkimas.	Pavesti TRATC ir kontroliuoti kaip vykdoma komunalinių atliekų srauto, kuris pateks į mechaninio biologinio apdorojimo įrenginius, sudėties tyrimus	2015 – 2020 m.	UAB „Telšių regiono atliekų tvarkymo centras“ / Rietavo savivaldybė	UAB „Telšių regiono atliekų tvarkymo centro“ / Rietavo savivaldybės/kitos lėšos	-
	4.2 Stiprinti komunalinių atliekų tvarkymo reikalavimų vykdymo kontrolę.	Reguliari savivaldybių komunalinių atliekų tvarkymo taisyklių vykdymo kontrolė.	Esant galimybei įsteigti papildomą etatą savivaldybėje	2015 – 2020 m.	Rietavo savivaldybė	UAB „Telšių regiono atliekų tvarkymo centro“ / Rietavo savivaldybės / kitos lėšos	15

Komunalinių atliekų tvarkymo tikslai	Uždaviniai	Priemonės	Veiksmai	Įvykdymo terminas	Vykdytojai	Finansavimo šaltinis	Preliminarus lėšų poreikis, tūkst. EUR.
5. Didinti visuomenės sąmoningumą, tobulinti institucijų darbuotojų kvalifikacija atliekų tvarkymo srityje.	5.1 Teikti visuomenei informaciją apie komunalinių atliekų tvarkymą, plėtoti ekologinį švietimą.	Atliekų turėtojų informavimas.	Informuoti visuomenę apie teikiamas komunalinių atliekų tvarkymo paslaugas.	Du kartus per metus	UAB „Telšių regiono atliekų tvarkymo centras“ / Rietavo savivaldybė / gamintojų ir importuotojų organizacijos	Europos Sąjungos paramos / Rietavo savivaldybės / UAB „Telšių regiono atliekų tvarkymo centro“ / gamintojų ir importuotojų organizacijų / kitos lėšos	4 (per metus)
	5.2 Stiprinti institucijas darbuotojų administracinius gebėjimus.	Dalyvavimas konferencijose, seminaruose ar mokymuose komunalinių atliekų tvarkymo tematika.		2015 – 2020 m.	UAB „Telšių regiono atliekų tvarkymo centras“ / Rietavo savivaldybė	Europos Sąjungos paramos / Rietavo savivaldybės / UAB „Telšių regiono atliekų tvarkymo centro“ / kitos lėšos	1 (per metus)

6. RIETAVO SAVIVALDYBĖS 2014 – 2020 METŲ ATLIEKŲ TVARKYMO PLANO ĮGYVENDINIMO PRIEMONĖS IR JŲ POVEIKIS ATLIEKŲ TVARKYMO SISTEMAI

6.1. Komunalinių atliekų tvarkymo sistemos dalyvių bendradarbiavimo vystymas

Norint užtikrinti efektyvią Rietavo savivaldybės ir Telšių regiono atliekų tvarkymo sistemos plėtrą, būtinas darnus atliekų tvarkymo sektoriuje veikiančių organizacijų bendradarbiavimas. Šis bendradarbiavimas turėtų būti nukreiptas siekiant stiprinti žmogiškuosius gebėjimus vietos savivaldos institucijose bei kitose organizacijose t. y. organizuojant įvairius mokymus, seminarus, diskusijas, keitimąsi gerąja patirtimi tiek šalies viduje, tiek įvertinant užsienio šalių praktiką. Stiprinti savivaldybių ir kitų organizacijų tarpusavio bendradarbiavimą galima užtikrinti keičiantis informacija bei patirtimi, kartu koordinuojant veiksmus bei identifikuojant bendrąsias ir specifines savivaldybių atliekų tvarkymo problemas.

Savivaldybės, TRATC bei kitų organizacijų bendradarbiavimo galimybės:

- Savivaldybės bei regioninio atliekų tvarkymo centro bendradarbiavimas savivaldybei teikiant informaciją apie galimus didelius statybinių bei griovimo atliekų kiekius (prieš griauinant viešuosius objektus), siekiant TRATC pasiruošti šių atliekų priėmimui;
- Aktyvus TRATC bendradarbiavimas su regiono ūkininkus vienijančiomis organizacijomis, siekiant sukurti iš žaliųjų atliekų pagaminto komposto realizavimo rinką;
- Aktyvus Rietavo savivaldybės atstovų dalyvavimas TRATC vykdomoje veikloje, dokumentų rengime ir panašiai;
- Bendradarbiavimas su dideliais ūkiais, mėsos perdirbimo kompanijomis, maitinimo paslaugas teikiančiomis įmonėmis, dideliais prekybos centrais, maisto/ virtuvės atliekas apdorojančiomis įmonėmis siekiant surinkti duomenis apie susidarančias maisto/ virtuvės atliekas, taškų kuriuose susidaro daugiausiai maisto/ virtuvės atliekų koncentraciją, esančia maisto/ virtuvės atliekų apdorojimo infrastruktūrą, jos teikiamą naudą, galimybes panaudoti maisto/ virtuvės atliekas Rietavo savivaldybėje ar bendrai Telšių regione;
- Bendradarbiauti su tekstilės atliekas apdorojančiomis įmonėmis siekiant suprasti šių atliekų panaudojimo galimybes.

Siekdamos gerinti tam tikrų atliekų srautų surinkimą ir mažinti komunalinių atliekų tvarkymo savivaldybių valdomose sistemose išlaidas, TRATC bei Rietavo savivaldybė taip pat privalo tiesiogiai bendradarbiauti su gamintojais ir importuotojais arba gamintojams ir importuotojams atstovaujančiomis organizacijomis, kurie pagal gamintojo atsakomybės principą turi organizuoti ir finansuoti gaminių ir pakuočių atliekų tvarkymą, kad būtų įvykdytos Lietuvos Respublikos valstybiniame atliekų tvarkymo plane nustatytos atliekų tvarkymo užduotys.

6.1. Regioninio atliekų tvarkymo plano priemonių įgyvendinimo įtaka komunalinių atliekų srautams

Poveikį Rietavo savivaldybės komunalinių atliekų šalinimo bei apdorojimo užduočių įgyvendinimui turės šiuo metu besivystanti žaliųjų atliekų surinkimo bei apdorojimo (kompostavimo) sistema, kurią priklausomai nuo finansavimo galimybių toliau numatoma vystyti. Taip pat poveikį turės išdaliamos pakuočių, pakuočių atliekų bei antrinių žaliavų atskiro surinkimo priemonės - konteineriai, kurie pakeis šiuo metu dalinamus maišus (jei bus

patvirtintas finansavimas iš LAAIF programos lėšų). Prie antrinių žaliavų perdirbimo užduočių įgyvendinimo Rietavo savivaldybėje prisidės ir nuo 2016 m. pradėsianti veikti pakuočių atliekų surinkimo (užstato) sistema.

Komunalinių atliekų srautams iki 2020 m. didžiausią poveikį turės šiuo metu įgyvendinamo projekto „Telšių regiono komunalinių atliekų tvarkymo sistemos plėtra“ įtaka. Planuojama, kad mechaninio biologinio apdorojimo įrenginys veiklą pradės nuo 2015 m. vidurio.

Vertinant projekto „Telšių regiono komunalinių atliekų tvarkymo sistemos plėtra“ poveikį atliekų tvarkymo sistemai, nustatytos šio galimos rizikos:

- Neaišku, kas bus atsakingas dėl vykdomų apdorojamų atliekų sudėties tyrimų, pagal kurią indeksuojama atliekų priėmimo į mechaninį biologinį apdorojimą kaina, ir kaip tai bus kontroliuojama siekiant teisingų rezultatų;
- Nedideli patenkančių į apdorojimą atliekų (plastiko, metalo) sudėties pokyčiai gali smarkiai pakeisti komunalinių atliekų apdorojimo kainą;
- Neaišku, kokios atliekos bus laikomos energetinę vertę turinčiomis atliekomis, kurių paslaugų teikėjas – mechaninio biologinio įrenginio operatorius, pagal pirkimo sąlygas, neturi teisės šalinti sąvartyne. Neapibrėžus tikslios šių atliekų sąvokos egzistuoja tikimybė, kad operatorius šalins didesnius komunalinių atliekų kiekius ir todėl regione nebus įgyvendinti numatyti uždaviniai;
- Neaišku kaip pasiskirstys finansiniai srautai dėl mokesčio už aplinkos taršą šalinamoms atliekoms įvedimo. Operatoriui nepadengus visų sąnaudų, susijusių su neišrūšiuotų atliekų šalinimu sąvartyne, vietinės rinkliavos dydžiai regione smarkiai išaugs.

Siekiant kontroliuoti prikimo dokumentuose nurodytas sąlygas bei operatoriaus vykdomą veiklą, numatytos šios papildomos priemonės:

- Priežiūros ir kontrolės mechanizmų sukūrimas ir įgyvendinimas - išanalizuoti mechaninio biologinio apdorojimo įrenginio operavimo sutartį ir parengti operatoriaus monitoringo programą, kuri būtų vykdoma siekiant įsitikinti, ar vykdomos paslaugos atitinka pasirašytą sutartį ir joje išdėstytus paslaugos teikimo reikalavimus;
- Duomenų apie šalinamų atliekų sudėtį rinkimas vykdyti komunalinių atliekų srauto, kuris pateks į mechaninio biologinio apdorojimo įrenginius, sudėties tyrimus;
- Išanalizuoti po mechaninio biologinio apdorojimo likusių šalinimui skirtų atliekų srauto tolimesnio panaudojimo galimybes parengti galimybių studiją, kurioje būtų analizuojamas po mechaninio biologinio apdorojimo likusių šalinimui skirtų atliekų srauto tolimesnio panaudojimo (deginimo, techninio komposto gamybos ar kt.) galimybes ir, remiantis galimybių studijų rezultatais, imtis priemonių šiam atliekų srautui tvarkyti

Išnagrinėjus mechaninio biologinio apdorojimo įtaką atliekų srautams, ekspertiniu būdu nustatyta, kad komunalinių atliekų šalinimo uždavinių įgyvendinimas priklauso nuo po mechaninio biologinio apdorojimo likusių atliekų tolimesnio panaudojimo.

6.2. Komunalinių biologiškai skaidžių atliekų šalinimo sąvartynuose mažinimo užduotys ir priemonės joms įgyvendinti

Rietavo savivaldybėje biologiškai skaidžių atliekų atskyrimo iš bendrojo komunalinių atliekų srauto infrastruktūra pradėta vystyti nuo 2012 m. Gyventojams išdalinti kompostavimo konteineriai arba gyventojai gali naudotis įrengta žaliųjų atliekų kompostavimo aikštele (ŽAKA).

Planuojama, kad ir toliau dalis Rietavo savivaldybės teritorijoje susidarančių biologiškai skaidžių atliekų bus kompostuojamos jų susidarymo vietoje, tai yra kompostavimo dėžėse. Individualus biologiškai skaidžių atliekų kompostavimas leis sumažinti biologiškai skaidžių atliekų kiekį, šalinamą sąvartyne, vidutiniškai 60-80 t. per metus. Kompostavimui tinka visos augalinės atliekos iš sodo ir daržo (šakos, žolė, lapai) bei augalinės kilmės maisto ruošimo atliekos. Dėl higienos sumetimų namų sąlygomis draudžiama kompostuoti mėsą ir virtą maistą. Taip pat namudiniam kompostavimui netinka gyvos šaknys bei daigios sėklos, kadangi dėl pakankamai žemos temperatūros jos pilnai nesuyra. Įprastas vieno namų ūkio kompostavimo našumas siekia 0,5 – 1 m³.

Esant poreikiui (pvz. gyventojų pageidavimu), dalis biologiškai skaidžių (žaliųjų) atliekų gali būti surenkama, naudojant žaliųjų atliekų surinkimo konteinerius, o surinkimą pavedant komunalinių atliekų tvarkytojui. Tačiau reikia atkreipti dėmesį, kad šiuo metu esama biologiškai skaidžių atliekų surinkimo ir tvarkymo infrastruktūra, pilnai įgyvendina šių atliekų tvarkymo užduotis, nuo 2015 m. pabaigos pradėsiantys veikti Telšių MBA įrenginiai, bei nuo 2019 metų įvedamas atskiras maisto atliekų surinkimas pilnai įgyvendina valstybines užduotis. Todėl didesnė plėtra nėra rekomenduojama.

Įmonės, kurios užsiima gatvių, parkų ir kitų žaliųjų zonų priežiūra, daugiabučius namus prižiūrinčios įmonės bei kitos įmonės, kurių veikloje susidaro tokios atliekos, susidarančias žaliąsias atliekas privalo šalinti žaliųjų atliekų surinkimo ir kompostavimo aikštelėse arba savo įrengtose kompostavimo aikštelėse ar kituose įrenginiuose.

Padidėjus atskirai surenkamų žaliųjų atliekų ir jų kompostavimo kiekiams Rietavo savivaldybėje, siūloma įvertinti ŽAKA praplėtimo poreikį ir esant galimybėms ją praplėsti, arba esant poreikiui žaliąsias atliekas naudoti kaip struktūrinę medžiagą atliekų likusių po biologinio apdorojimo Telšių MBA įrenginiuose kompostavimo proceso gerinimui.

Siekiant įgyvendinti maisto / virtuvės atliekų tvarkymo užduotį, rekomenduojama parengti galimybių studiją, kurioje būtų analizuojamos šių atliekų surinkimo, apdorojimo bei panaudojimo galimybės bei, remiantis studijos rezultatais, numatyti galimus šių atliekų tvarkymo būdus.

6.3. Antrinių žaliavų, pakuočių ir pakuočių atliekų tvarkymas, šių atliekų šalinimo mažinimo užduotys ir priemonės joms įgyvendinti

Plano laikotarpiu tvarkant pakuotes, pakuočių atliekas bei antrines žaliavas TRATC kartu su Rietavo savivaldybės administracija ir toliau turi bendradarbiauti su gamintojus ir importuotojus atstovaujančiomis organizacijomis, kurios, remiantis atliekų tvarkymo įstatymu, yra atsakingos už pakuočių bei pakuočių atliekų tvarkymą. Planuojama, kad antrinių žaliavų surinkimo ir paruošimo perdirbimui veikla didžiąja dalimi bus organizuojama pakuočių atliekų tvarkymui licencijuotų gamintojų ir importuotojų organizacijų.

Siekiant įvykdyti pakuotės, pakuotės atliekų bei antrinių žaliavų tvarkymo užduotis Rietavo savivaldybėje papildomai privaloma imtis šių priemonių:

- Toliau organizuoti pakuotės, pakuotės atliekoms ir antrinėms žaliavoms surinkti skirtų priemonių (maišų, konteinerių) išdalinimą;
- Sukurti tinkamą pakuotės, pakuotės atliekų ir antrinių žaliavų surinkimo infrastruktūrą sodų bei garažų bendrijose;
- 2015 m. atnaujinti konteinerių išdėstymo schemas.

Reikalavimai schemų atnaujinimui:

- Rekomenduojama, kad daugiabučių namų rajonuose vidutinis atstumas iki antrinių žaliavų surinkimo konteinerių aikštelių būtų ne daugiau 150 metrų.
- Įvertinti esamas ir numatyti naujas aikšteles antrinėms žaliavoms surinkti viešosiose vietose;
- Įvertinti esamas ir numatyti naujas aikšteles, skirtas antrinėms žaliavoms surinkti sodų ir garažų savininkų bendrijų teritorijose.

6.4. Didelių gabaritų, statybinių bei kt. komunalinių atliekų tvarkymas, šių atliekų šalinimo mažinimo užduotys ir priemonės joms įgyvendinti

Didelių gabaritų, statybinių bei kt. atliekų surinkimas planuojamas per didelių gabaritų atliekų surinkimo aikšteles (bendradarbiaujant su gamintojais ir importuotojais, organizuojančiais elektros ir elektroninės įrangos atliekų tvarkymą). Taip pat numatoma šias atliekas toliau surinkti apvažiavimo būdu. Siekiant įgyvendinti valstybinio atliekų tvarkymo plano uždavinius, didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelėse numatoma sudaryti gyventojams sąlygas šalinti tekstilės atliekas.

Rietavo savivaldybės teritorijoje didelių gabaritų, statybinių bei kitų atliekų tvarkymo organizavimui turi būti toliau naudojamos bei naujai diegiamos šios priemonės:

- Esant finansavimui įrengti papildomas didelio gabarito atliekų surinkimo aikšteles didesnėse Rietavo savivaldybės gyvenvietėse;
- Atskiros statybos ir griovimo atliekų, pavojingų atliekų surinkimo apvažiavimo būdu ne rečiau kaip 2 kartus per metus paslaugos teikimas;
- Tekstilės atliekų surinkimo paslaugų teikimas didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelėse.

Įgyvendinus visas aukščiau minėtas priemones, laukiami rezultatai pateikiami žemiau esančioje lentelėje.

30 Lentelė Rietavo savivaldybėje susidarančių, atskirai surenkamų ir šalinamų atliekų kiekiai planuojamu laikotarpiu (tonos/metai).

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Susidarančios komunalinės atliekos	2 986	2 957	2 914	2 873	2 831	2 791	2 751
Sukompostuotos individualiose valdose žaliosios atliekos	68	68	68	68	68	68	68

Žaliųjų atliekų surinkimas kompostavimo aikštelėse	613	619	626	632	638	645	651
Viso biologiškai skaidžių atliekų srautų atskiras surinkimas	681	688	694	700	706	713	719
Antrinių žaliavų atskiras surinkimas kolektyviniais kontaineriais, tame skaičiuje	170	171	173	175	176	178	180
Stiklo	38	39	39	39	40	40	40
Popieriaus	121	122	124	125	126	127	129
Plastiko	10	10	10	10	11	11	11
Antrinių žaliavų atskiras surinkimas individualiais kontaineriais/maišais, tame skaičiuje	30	34	34	39	39	39	39
Stiklo	0	0	0	0	0	0	0
Popieriaus	14	16	16	18	18	18	18
Plastiko	16	18	18	21	21	21	21
Antrinių žaliavų atskiras surinkimas, iš viso	200	206	207	213	215	217	219
Didelių gabaritų atliekų surinkimas DGASA ir apvažiavimo būdu, tame skaičiuje	45	46	46	47	48	49	50
Elektros ir elektroninės įrangos (EEI) atliekos	3	3	3	3	4	4	4
Naudotos padangos	21	22	22	23	23	24	24
Didelių gabaritų atliekos	8	8	8	8	8	9	9
Statybinės atliekos	12	12	13	13	13	14	14
Atskirai surenkamos komunalinės atliekos iš viso	926	939	948	961	970	979	988
Rietavo savivaldybės šalinamos į MBA komunalinės atliekos	2 061	2 018	1 967	1 912	1 862	1 812	1 763

6.5. Kitų priemonių įgyvendinimas

Siekiant efektyvesnio komunalinių atliekų tvarkymo sistemos funkcionavimo būtina įgyvendinti ne tik naujos infrastruktūros diegimo, bet ir papildomas – palaikymo priemones, kurios darytų ekonominį poveikį, užtikrintų darnią teisinę aplinką, praplėstų šalinimo infrastruktūros tarnavimo laikotarpį, suteiktų galimybes kontroliuoti paslaugas teikiančius subjektus ir t.t.

Siekiant komunalinių atliekų tvarkymo paslaugų visuotinumą bei kokybę būtina užtikrinti atliekų turėtojų, komunalinių atliekų surinkimo ir transportavimo veiklą vykdančių subjektų, apdorojimo įrenginius eksploatuojančių asmenų kontrolę.

Reikia atkreipti dėmesį, kad dalis Rietavo savivaldybės gyventojų (apie 110 vietinės rinkliavos mokėtojų) gyvena sunkiai privažiuojamose teritorijose ir turi naudotis nutolusiais nuo gyvenamosios vietos kolektyviniais kontaineriais. Siekiant teikti šiems atliekų turėtojams kokybiškas komunalinių atliekų surinkimo paslaugas, būtina:

- Techniniuose reikalavimuose komunalinių atliekų tvarkytojui (surinkėjui) numatyti prievolę turėti didelio pravažumo transporto priemonę;

- Pagal galimybes priartinti konteinerių stovėjimo vietas prie atliekų turėtojų (rekomenduojama kad atstumas būtų ne didesnis kaip 300 metrų);
- Vietinės rinkliavos už komunalinių atliekų tvarkymą numatyti lengvatas gyventojams, kurie aptarnaujami konteineriais nutolusiais daugiau kaip 300 metrų.

Planuojama, kad komunalinių atliekų surinkėjų kontrolė nuo 2016 m. bus įgyvendinama įdiegus konteinerių bei kitų atliekų surinkimo priemonių identifikavimo sistemą, kurios dėka komunalinių atliekų tvarkymo sistemos administratorius arba savivaldybės galės gauti informaciją apie teikiamas atliekų surinkimo paslaugas (ištuštintų konteinerių skaičių ir vietas kuriose konteineriai buvo ištuštinti, atliekų surinkimo metu nuvažiuotą atstumą ir t.t.). Ši sistema taip pat gali prisidėti prie apmokestinimo už komunalinių atliekų surinkimą ir transportavimą sistemos pakeitimo, dvinarės rinkliavos įvedimo, „teršėjas moka“ principo įgyvendinimo.

Pirminio atliekų rūšiavimo užtikrinimui savivaldybėje ketinama įvesti kontrolės priemones – pavesti savivaldybės darbuotojams užduotį tikrinti komunalinių atliekų rūšiavimo pas atliekų turėtojus kokybę arba šią funkciją pavesti TRATC.

Siekiant įgyvendinti principą „teršėjas moka“, šio plano įgyvendinimo laikotarpiu taip pat ketinama pradėti vykdyti komunalinių atliekų susidarymo (normų, atliekų tūrinio svorio) tyrimus. Gauti tyrimų rezultatai padės teisingiau paskirstyti komunalinių atliekų tvarkymo sąnaudas tarp komunalinių atliekų turėtojų (vietinės rinkliavos mokėtojų). Taip pat šių tyrimų rezultatai prisidės prie dvinarės rinkliavos nustatymo, kurios įvedimas, remiantis valstybiniu atliekų tvarkymo planu, privalomas nuo 2016 m.

Plano įgyvendinimo laikotarpiu planuojama atnaujinti savivaldybių komunalinių atliekų tvarkymo taisykles ir tokiu būdu užtikrinti, kad komunalinių atliekų tvarkymo reikalavimai savivaldybėse atitiktų šiuo metu aktualius, atliekų tvarkymą reglamentuojančius, teisės aktus.

6.6. Visuomenės informavimas ir švietimas

Visuomenės švietimas užima svarbią vietą komunalinių atliekų tvarkymo sistemoje - padeda skatinti visuomenės tinkamą dalyvavimą atliekų tvarkymo sistemoje. Nuolatos šviečiant visuomenę, keliamas jos aplinkosauginio sąmoningumo lygis, visuomenė supažindinama su komunalinių atliekų tvarkymo ypatumais, informuojama apie egzistuojančią tvarką bei infrastruktūrą. Pagrindiniai visuomenės švietimo ir informavimo tikslai:

- Visuomenės informavimas siekiant supažindinti su esama sistema, būsima sistema, jos pakeitimais;
- Visuomenės informavimas ir švietimas, siekiant pakeisti požiūrį ir elgseną;
- Visuomenės informavimas ir švietimas, siekiant išugdyti visuomenę, kuri išmano ir sugeba spręsti aplinkosaugines problemas.

Informavimo komunalinių atliekų tvarkymo klausimais kryptys privalo būti suderintos su atliekų tvarkymo sistemos plėtra bei vykstančiais, savivaldybėje bei regione įgyvendinamais projektais.

Šiuo metu būtų galima išskirti šias pagrindines visuomenės informavimo kryptis:

- Antrinių žaliavų bei pakuočių atliekų rūšiavimas (kaip teisingai rūšiuoti atliekas, kur galima pašalinti išrūšiuotas atliekas);

- Žaliųjų atliekų kompostavimas namų ūkio sąlygomis (ką galima kompostuoti, kaip tai daryti);
- Didelių gabaritų, pavojingų atliekų šalinimas (šių atliekų žala aplinkai ir visuomenės sveikatai, kur galima šalinti šias atliekas);
- Atliekų tvarkymo sistemoje vykdomi projektai (dėl kokių priežasčių įgyvendinami projektai, kokia jų nauda).
- Atliekų rūšiavimo įtaka vietinės rinkliavos dydžiui.

Vykdamas visuomenės informavimą ir švietimą turi būti vykdomi šie uždaviniai:

- Kiekvienais metais komunalinių atliekų TRATC parengia ir internetiniame puslapyje paskelbia ataskaitą apie komunalinių atliekų tvarkymą regiono teritorijoje. Ataskaitoje pateikiami duomenys apie susidariusias, surinktas, panaudotas ir pašalintas komunalines atliekas, esamą infrastruktūrą.
- Kiekvienais metais komunalinių atliekų TRATC parengia visuomenės informavimo programą kitiems metams. Šioje programoje numatomos priemonės visuomenei informuoti apie komunalinių atliekų tvarkymo įrenginius ir teikiamas paslaugas, antrinių žaliavų atskiro surinkimo ir tvarkymo ypatumus, siekiant surinkti geros kokybės antrines žaliavas, apie atliekų pavojingumą ir pavojingų buities atliekų surinkimo galimybes bei kitus komunalinių atliekų tvarkymo aspektus, apie kuriuos būtina informuoti komunalinių atliekų turėtojus, kad būtų efektyviau įgyvendinami šių atliekų tvarkymo reikalavimai.
- Ne rečiau kaip kartą per metus informuoti gyventojus apie antrinių žaliavų ir pakuotės surinkimą savivaldybės teritorijoje, pateikiant informaciją apie surinktus kiekius ir surinkimo dinamiką, o taip pat informuoti apie numatomas per artimiausius metus įdiegti ir/ar vykdyti atskiro antrinių žaliavų ir pakuotės surinkimo priemones.
- Ne rečiau kaip du kartus per metus turi pateikti išsamią informaciją apie didelių gabaritų, pavojingųjų atliekų tvarkymą visiems gyventojams, o taip pat šią informaciją skelbti atliekų tvarkytojo tinklalapiuose.

Visos visuomenės informavimo priemonės turi būti parenkamos atsižvelgiant į tikslines grupes:

- Ikimokyklinio ir mokyklinio amžiaus vaikai.
- Vietinės bendruomenės.
- Verslininkai.
- Žiniasklaida.

Siekiant tinkamai informuoti šias tikslines grupes, rekomenduojama naudoti įvairias informacines priemones:

- Ikimokyklinio ir mokyklinio amžiaus vaikams rengti piešinių, rašinių, idėjų konkursus, akcijas, atliekų tvarkymo projektus, aplinkosauginius įvertinimus/prizus geriausiai rūšiuojančioms ar atliekų vengiančioms mokykloms).
- Vietinėms bendruomenėms organizuoti susitikimus su atliekų tvarkymo įmonių atstovais, skelbimus, taip pat rengti atliekų rūšiavimo ir perdirbimo savaites, platinti lankstinukus.
- Verslininkams rengti seminarus, konferencijas bei diskusijas.

- Žiniasklaidai ruošti informacinius renginius.

Svarbu ne tik šviesti plačiąją visuomenę, bet ir ugdyti specialistus, galinčius teikti informaciją ir mokyti visuomenę atliekų tvarkymo klausimais, todėl aplinkosaugos specialistai turi dalyvauti paskaitose, seminaruose, konferencijose, diskusijose, kvalifikacijos kėlimo kursuose apie komunalinių atliekų keliamas problemas ir tvarkymo metodus.

6.7. Rietavo savivaldybės ir Telšių regiono atliekų tvarkymo plano įgyvendinimo poveikio įmokoms už atliekų tvarkymą vertinimas

Plano įgyvendinimo poveikio vertinimas atliekamas atsižvelgiant tik į tuos investicinius kaštus bei metines sąnaudas, kurios gali paveikti atliekų tvarkymo kainos dydį. Telšių regiono atliekų tvarkymo plane nagrinėjamos investicijos/sąnaudos, kurios finansuojamos TRATC lėšomis.

Rietavo savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymo plano 2014 - 2020 m. įgyvendinimo priemonių plane numatytas kiekvieno komunalinių atliekų tvarkymo infrastruktūros objekto prognozuojamas investicijų poreikis ir finansavimo šaltiniai.

31 lentelė. Regioninio atliekų tvarkymo plano įgyvendinimui reikalingos investicijos, tūkst. EUR

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Tekstilės atliekų surinkimo priemonės didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelėse		5	-	-	-	-	-
Telšių regiono nepavojingų atliekų (Jėrubaičių) sąvartyno plėtra	-	-	782	-	-	-	-
Didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelių plėtra	-	-	1 060	-	-	-	-
Žaliųjų atliekų kompostavimo aikštelių plėtra	-	-	-	600	-	-	-

Rinkliavos už komunalinių atliekų tvarkymą dydžio augimą gali padėti sumažinti šie veiksniai:

- Žaliųjų atliekų kompostavimas namų ūkio sąlygomis ir kompostavimo aikštelėje.
- Antrinių žaliavų pirminis rūšiavimas ir pajamų už šias žaliavas augimas.
- Valstybės ir Europos Sąjungos paramos teikimas.

Rinkliavos už komunalinių atliekų tvarkymą dydžio išaugimui įtakos gali turėti mokesčio už sąvartyne šalinamas komunalines atliekas įvedimas.

Remiantis aukščiau lentelėje įvertintomis investicijomis nustatytos metinės sąnaudos, kurios žemiau esančioje lentelėje pateikiamos kaip regioninio atliekų tvarkymo plano įtaka. Vertinant bendrą įtaką rinkliavos dydžiams papildomai įvertinamos sąnaudos, kurios bus patiriamos dėl atliekų apdorojimo MBA įrenginyje bei patvirtinto aplinkosauginio mokesčio už sąvartyne šalinamas komunalines atliekas. Visų aukščiau išvardintų veiksnių įtaka vienos tonos atliekų sutvarkymo kainai (Eur/t) pateikta lentelėje žemiau.

32 lentelė. Plano priemonių įgyvendinimo įtaka vienos tonos atliekų sutvarkymo kainai

	Vnt.	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Regioninio atliekų tvarkymo plano įtaka	Tūkst.	-	114,15	300,53	286,14	281,84	277,33	271,43

	Vnt.	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
	EUR							
Komunalinių atliekų apdorojimo mechaniniame biologiniame įrenginyje sąnaudos	Tūkst. EUR	-	384	713	687	666	647	627
Taršos mokesčio sąnaudos	Tūkst. EUR	-	-	257	326	396	465	535
Įtaka, sąnaudoms iš viso	Tūkst. EUR	-	498	1.271	1.299	1.344	1.389	1.434
Įtaka vienos tonos atliekų sutvarkymo kainai	EUR/t	-	12	33	35	36	38	40

6.8. Rietavo savivaldybės atliekų tvarkymo planų įgyvendinimo vertinimo kriterijai.

Plane nurodytų atliekų tvarkymo strateginių tikslų įgyvendinimas vertinamas 2014 – 2020 metų laikotarpiu.

Komunalinių atliekų tvarkymo būklė vertinama kas metus, nustatant ar pavyko įgyvendinti užsibrėžtus tikslus ir priemones. Labai gera – pasiekta 100 proc. planuojamo rezultato; Gera – pasiekta 70 – 100 proc. planuojamo rezultato; Patenkinama – 50 – 70 proc. rezultato; Bloga – pasiekta < 50 proc. rezultato.

33 lentelė. Rietavo savivaldybės atliekų tvarkymo plano vertinimo kriterijai

Kriterijus	Matavimo vienetai	Planuojamas rezultatas ¹	Rezultatas*	Būklė
Perdirbta ir kitaip panaudota komunalinių atliekų	tonomis, visų per metus susidariusių komunalinių atliekų procentais	Iki 2016 m. perdirbti ar kitaip panaudoti ne mažiau kaip 1 300 t. komunalinių atliekų; Iki 2020 m. perdirbti ar kitaip panaudoti ne mažiau kaip 1 650 t. komunalinių atliekų.	< įrašyti metų rezultatus>	Labai gera - pasiekta 100% planuojamo rezultato; Gera - pasiekta 70-100 proc. planuojamo rezultato; Patenkinama - 50-70 proc. rezultato; Bloga - pasiekta <50 proc. rezultato.
Kiek gyventojų (pagal savivaldybes), gaus geros kokybės prieinamą viešąją komunalinių atliekų tvarkymo paslaugą	procentais	Iki 2016 m. 100 proc. užtikrinti viešąją komunalinių atliekų tvarkymo paslaugą	< įrašyti metų rezultatus>	
Pašalinta biologiškai skaidžių atliekų Telšių regiono nepavojingų atliekų (Jėrubaičių) sąvartyne	tonomis	Nuo 2014 iki 2015 m. ne daugiau kaip 1 089 tonų/metus. Nuo 2016 iki 2017 m. ne daugiau kaip 980 tonos/metus. Nuo 2018 iki 2019 m. ne daugiau kaip 871 tonos/metus.	< įrašyti metų rezultatus>	

¹ Planuojami rezultatai (tonomis) pateikti remiantis gyventojų ir atliekų susidarymo prognozėmis

Kriterijus	Matavimo vienetai	Planuojamas rezultatas ¹	Rezultatas*	Būklė
		Nuo 2020 m. ne daugiau kaip 762 tonų/metus.		
Kiek paruošta naudoti pakartotinai ir perdirbti tokių komunalinių atliekų medžiagų, kaip popierius, metalas, plastikas, stiklas	tonomis visų per metus susidariusių komunalinių atliekų medžiagų - popieriaus, metalo, plastikų, stiklo	Iki 2020 m. ne mažiau kaip 500 t. komunalinių atliekų sraute esančių popieriaus ir kartono, metalų, plastikų ir stiklo atliekų būtų paruošiama naudoti pakartotinai ir perdirbti	< įrašyti metų rezultatus>	

Plano įgyvendinimo vertinimo kriterijai pagal atliekų prevencijos ir tvarkymo prioritetų eiliškumą, vertinant pažangą kiekvienais kalendoriniais metais pagal žemiau esančioje lentelėje pateiktus rodiklius:

34 lentelė. Laukiami plano įgyvendinimo rezultatai

Atliekų tvarkymo būdas	Rodikliai	Laukiamas rezultatas
Prevencija	Bendras komunalinių atliekų susidarymas, tonomis per metus	Mažėjimas
	Komunalinių atliekų susidarymas vienam gyventojui, kilogramais per metus	Didėjimas
	Komunalinių atliekų susidarymas vienam namų ūkiui, kilogramais per metus	Didėjimas
Paruošimas naudoti pakartotinai	Pakartotiniam naudojimui paruoštų atliekų kiekiai, tonomis per metus	Didėjimas
	Pakartotiniam naudojimui paruoštų atliekų kiekiai, proc. nuo bendro susidariusių komunalinių atliekų kiekio	Didėjimas
Perdirbimas	Iš atliekų turėtojų atskirai surinktų antrinių žaliavų kiekiai, tonomis per metus pagal atliekų kategorijas (popieriaus ir kartono, stiklo, plastikų, metalo atliekos)	Didėjimas
	Atskirai surinktų buitės pavojingų atliekų kiekiai, tonomis per metus	Didėjimas
	Atskirai surinktų ir sukompostuotų biologiškai skaidžių atliekų kiekiai, tonomis per metus	Didėjimas
	Bendras perdirbtų komunalinių atliekų kiekis, procentais nuo bendro susidariusių komunalinių atliekų kiekio	Didėjimas
Kitoks naudojimas	Kitaip panaudotų gamybos ir kitos ūkinės veiklos atliekų kiekis, procentais	Didėjimas
Šalinimas	Komunalinių atliekų, šalinamų sąvartynuose, kiekis, procentais	Mažėjimas
	Sąvartyne pašalintų komunalinių biologiškai skaidžių atliekų kiekis, palyginti su praėjusių kalendorinių metų kiekiu, procentais	Mažėjimas

DETALŪS METADUOMENYS

Dokumento sudarytojas (-ai)	Rietavo savivaldybės taryba TAR, laisvės a.3, Rietavas
Dokumento pavadinimas (antraštė)	Dėl Rietavo savivaldybės 2014-2020 metų atliekų tvarkymo plano patvirtinimo
Dokumento registracijos data ir numeris	2015-04-30 Nr. T1-13
Dokumento registracijos data ir numeris	2015-05-07 Nr. 2015-06908
Dokumento gavimo data ir dokumento gavimo registracijos numeris	2015-05-07 Nr. 25740
Dokumento specifikacijos identifikavimo žymuo	ADOC-V1.0
Parašo paskirtis	Pasirašymas
Parašą sukūrusio asmens vardas, pavardė ir pareigos	Jūratė Šedvilaitė, TAR duomenų teikėjas
Sertifikatas išduotas	ANTANAS ČERNECKIS
Parašo sukūrimo data ir laikas	2015-05-07 16:07:42
Parašo formatas	XAdES-X-L
Laiko žymoje nurodytas laikas	2015-05-07 16:08:15
Informacija apie sertifikavimo paslaugų teikėją	VI Registru Centras RCSC (IssuingCA-A), VI Registru Centras - I.k. 124110246 LT
Sertifikato galiojimo laikas	2014-11-10 - 2016-11-09
Informacija apie būdus, naudotus metaduomenų vientisumui užtikrinti	"Gauto dokumento registravimas" paskirties metaduomenų vientisumas užtikrintas naudojant "SSC GDL NH CA, Skaitmeninio sertifikavimo centras LT" išduotą sertifikatą "TEISĖS AKTŲ REGISTRAS, Lietuvos Respublikos Seimo kanceliarija LT", sertifikatas galioja nuo 2014-12-01 iki 2017-12-31 "Registravimas" paskirties metaduomenų vientisumas užtikrintas naudojant "SSC GDL NH CA, Skaitmeninio sertifikavimo centras LT" išduotą sertifikatą "TEISĖS AKTŲ REGISTRAS, Lietuvos Respublikos Seimo kanceliarija LT", sertifikatas galioja nuo 2014-12-01 iki 2017-12-31
Pagrindinio dokumento priedų skaičius	1
Pagrindinio dokumento priedamų dokumentų skaičius	-
Programinės įrangos, kuria naudojantis sudarytas elektroninis dokumentas, pavadinimas	Teisės aktų registras, versija 1.2.12
Informacija apie elektroninio dokumento ir elektroninio (-ių) parašo (-ų) tikrinimą (tikrinimo data)	Atitinka specifikacijos keliamus reikalavimus. Visi dokumente esantys elektroniniai parašai galioja (2015-05-09)
Paieškos nuoroda	https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalAct/7cbf8700f4a711e4927fda1d051299fb
Papildomi metaduomenys	Nuorašą suformavo 2015-05-09 01:25:57 TAR